

ISTEN RABJAI

Assisi Szent Ferenc és Jacopone da Todi írásai és versei

TARTALOM

ASSISI SZENT FERENC (1182-1226)

SZENT FERENC HÁLAÉNEKE

LEÓ TESTVÉR MEGÁLDÁSA

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ KÖSZÖNTÉSE

AZ ERÉNYEK KÖSZÖNTÉSE

NAPHIMNUSZ

SZERÁFI TÖRVÉNYHOZÁS

A MEG NEM ERŐSÍTETT REGULA, MELY ELSŐNEK MONDATIK

2. A KISEBB TESTVÉREK MÁSODIK REGULÁJA

3. A SZENT KLÁRA NÖVÉREINEK ADOTT ÉLETFORMA

4. SZENT FERENCNEK SZENT KLÁRÁHOZ INTÉZETT VÉGAZARATA

5. SZENT FERENC VÉGRENDELETE

6. A REMETESÉGBEN VALÓ ISTENES ÉLETRŐL

SZENT FERENC LEVELEI

AZ ÖSSZES HÍVEKHEZ INTÉZETT LEVÉL

AZ EGYETEMES KÁPTALANNAK SZÓLÓ LEVÉL

LEVÉL EGY ELŐLJÁRÓHOZ AZ 1223. ÉVBŐL

LEVÉL A NÉPEK VEZETŐIHÖZ

LEVÉL AZ ÖSSZES ÓRÖKHÖZ

LEVÉL LEÓ TESTVÉRHEZ

JACOPONE DA TODI (JACOBUS TUDERZ DE BENEDICTIS) (1220-1306)

BŰNBÁNAT

FRATE RANALDO HALÁLÁRA

Frate Ranaldo, dove se'andanto? (XVII. lauda)

A TŰRELMETLENSÉGRŐL

Assai me sforzo a guadagnare...

PÁRBESZÉD

melyben földi vándorlása okáról faggatják *Krisztust az angyalok*

O Christo onnipotente... (XL. lauda)

A MEGBÉKÉLT LELKIISMERETRŐL

O coscienza mia...

A HAMIS SZERETETRŐL

Vorria trovare chi ama...

ASSISI SZENT FERENC

(1182-1226)

SZENT FERENC HÁLAÉNEKE

Te vagy a szentséges, Úristen, az egyetlen, aki csodákat művelsz.
Te vagy az erős, te vagy a nagy, te vagy a fölséges.
Te vagy a mindenható király, szentséges Atyánk, mennynek és földnek királya.
Te vagy a jóság, te vagy minden jóság, te vagy a legfőbb jóság, az Úr, az élő és igaz Isten.
Te vagy a szeretet, te vagy a bölcsesség, te vagy az alázatosság, te vagy a béketűrés.
Te vagy a biztonság, te vagy a megnyugvás, te vagy az öröm és a vigasság.
Te vagy az igazság és mértékletesség, te vagy a mindenneknek elégséges gazdagság.
Te vagy a szépség, te vagy a gyöngédség.
Te vagy a mi védelmezőnk, te vagy a mi őrállónk és oltalmazónk.
Te vagy az erősség, te vagy az enyhülés.
Te vagy a mi reményünk, te vagy a mi hitünk, te vagy a mi nagy édességünk.
Te vagy a mi örök életünk, nagy és csodálatos Úr, mindenható Isten, irgalmas Megváltónk.

LEÓ TESTVÉR MEGÁLDÁSA

Áldjon meg téged az Úr és őrizzen meg téged. Mutassa meg neked arcát és kegyelmezzon neked. Fordítsa feléd arcát és adjon békességet neked. Áldjon meg az Úr, Leó testvér.

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ KÖSZÖNTÉSE

Üdvözlégy szent Úrnőnk, szentséges királynénk, Istennek szülője, Mária.
Örökké szűz vagy te, választottja a mennyei Atyának.
Ő szentelt meg téged szeretett szerelmes Fiával és Szentlélekkel egyetemben.
Minden kegyelem teljessége és minden jóság lakozott és lakozik tebenned.
Üdvözlégy te, Isten palotája.
Üdvözlégy te, az Ő lakozó sátra.
Üdvözlégy te, az Ő lakóháza.
Üdvözlégy te, az Ő palástja.
Üdvözlégy te, az Ő szolgálója.
Üdvözlégy te, az Ő szülője.
Legyetek üdvözölve ti, szent erények mind, kik a Szentlélek kegyelméből és megvilágításából a hívek lelkébe ereszkedtek s a hitetleneket Istenben hívő emberekké formáljátok át.

AZ ERÉNYEK KÖSZÖNTÉSE

Üdvözlégy Bölcsesség Királynénk, tartson meg téged az Úr nővéreddel, a szent tiszta Egyszerűséggel egyetemben.

Óh Úrnőnk, szent Szegénység, tartson meg téged az Úr nővéreddel, a szent Alázatossággal együtt.

Szent Szeretet úrnőnk, tartson meg téged az Úr nővéreddel, a szent Engedelmességgel egyetemben.

Mindnyájan ti, szent erények, tartson meg benneteket az Úr, kiből eredeteketek vettétek és közénk jöttetek.

Nincs ember a föld hátán, aki csak egyet is meg tudna közületek magának szerezni, mielőtt egészen meg nem hal magának. És viszont aki csak egyet is bír közületek, és a többi ellen nem vét, valamennyiötököt birtokolja; míg ha csak egyikötök ellen is vét, egyikötököt sem mondhatja magáénak és valamennyiötök ellen vét. És mindegyikötök megszégyeníti a bűnöket és vétkeket.

A szent Bölcsesség megszégyeníti a világ minden bölcsességét és a test bölcsességét. A szent szegénység megszégyeníti a világ minden kapzsiságát, fukarságát és kicsinyes aggályoskodását. A szent Alázatosság megszégyeníti a felfuvalkodottságot, és csak az e világnak élő embereket s általában mindent, ami a világban van.

A szent Szeretet megszégyeníti a világ és a test minden kísértését, úgyszintén minden testi félelmet. A szent Engedelmesség megfűkezi a test és vér minden ágaskodását. Az engedelmes ember megfegyelmezett testét készségesen alárendeli a lélek szolgálatának, aláveti testvére akaratának és a világ minden emberének, sőt nemcsak az embereknek, hanem a szelíd és vad állatoknak is, már amennyire az Úr onnét felülről megengedi ezt nekik.

NAPHIMNUSZ

Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
Tied a dicséret, dicsőség és imádás,
És minden áldás.
Minden egyedül téged illet, Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.

Áldott légy, Uram, s minden alkotásod,
Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap,
Aki a nappalt adja és aki reánk deríti a te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.

Áldjon, Uram, téged Hold nénénk és minden csillaga az
égnek; Őket az égen alkotta kezéd fényesnek, drágaszépnek!
Áldjon, Uram, tégedet Szél öcsénk,
Levegő, felhő, jó és rút idő,
kik által élteted minden te alkotásodat.

Áldjon, Uram, tégedet Víz hűgünk,
oly nagyon hasznos ő, oly drága, tiszta és alázatos.

Áldjon, Uram, Tűz bátyánk;
Vele gyújtasz világot éjszakán.
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.

Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad.
És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket és színes virágokat.

Áldjon, Uram, téged minden ember, ki szerelmedért másnak
megbocsát. És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát.
Boldogok, kik tűrnek békességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.

Áldjon, Uram, testvérünk, a testi halál,
Aki elől élő ember el nem futhat.
Akik halálos bűnben hálnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, aki magukat megadták a te szent akaratodnak,
Második halál nem fog fájni azoknak.

Dicsérjétek az Urat és áldjátok,
És mondjátok hálát neki,
És nagy alázatosan szolgáljátok.

SZERÁFI TÖRVÉNYHOZÁS

A MEG NEM ERŐSÍTETT REGULA, MELY ELSŐNEK MONDATIK

Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

A Jézus Krisztus evangéliuma szerinti élet, melynek engedélyezését és megerősítését Ferenc testvér Ince pápa úrtól kérte, s melyet a pápa úr számára a mostani és leendő testvérei számára engedélyezett és megerősített, ebben áll:

Ferenc testvér és minden utána következő rendfőnök engedelmességet és hódolatot ígér Ince pápa úrnak és utódainak. A többi testvérek viszont Ferenc testvérnek fogadnak engedelmisséget.

1. Hogy a testvérek engedelmisségben, szegénységben és tisztaságban éljenek.

A testvérek regulája és életmódja röviden ez: éljenek engedelmisségben, tisztaságban és szegénységben, és kövessék a mi Urunk Jézus Krisztus tanításait és nyomdokait, aki ezt mondja:

„Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid vagyon, oszd el a szegényeknek, és kincsed leszen mennyekben, és kövess engem.” És: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztyét és kövessen engem.” Hasonlóan: „Ha valaki hozzám jön, és nem gyűlöli atyját és anyját, feleségét és gyermekeit, fivéreit s nővéreit, sőt még önnön lelkét is, nem lehet az én tanítványom.” És tovább: „És mindaz, aki elhagyta házát, vagy fivéreit, vagy nővéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy földjeit az én nevemért, százannyit kap és az örök életet fogja örökölni.”

2. A testvérek felvételéről és ruházatáról.

Ha valaki isteni sugallatra el akarja fogadni ezt az életmódot és kérésével a testvérekhez fordul, ezek fogadják őt szeretettel. Ha az illető állhatatosan kitart szándéka mellett, hogy közénk lép, nagyon vigyázzanak a testvérek, hogy valahogyan bele ne ártsák magukat ügyes-bajos dolgainak intézésébe, hanem amilyen gyorsan csak tehetik, juttassák el őt előljárójukhoz.

Az előljáró hasonlóan szeretettel fogadja őt, bátorítsa és részletesen tárja eléje életberendezésük mibenlétét. Ennek megtörténte után a jelölt, ha továbbra is kitart belépési szándéka mellett, adja el mindenét, feltéve természetesen, hogy lelkének javára akadálytalanul megteheti ezt, és igyekezzék a befolyt összeget a szegények kezére juttatni. A testvérek és az előljárók legyenek nagyon óvatosak, és semmiképpen se avatkozzanak bele anyagi ügyeinek intézésébe. Pénzt se maguk, se harmadik személy közbejöttével ne fogadjanak el tőle; de ha anyagiakban szűkölködnek, más szegények példájára, a fennforgó szükség címén egyet és mást elfogadhatnak; pénzt azonban semmi körülmények közt nem szabad elfogadniok.

Ha a jelölt anyagi ügyeinek elrendezése után visszatér, az előljáró adja át neki a próbaévre kijáró ruhadarabokat, nevezetesen két csuklya nélküli habitust, övet, alsó ruhát és az övig érő novícius-kaparót. A próbaév leteltével fogadják be őt a szerzetesi közösségbe. Ezentúl a pápa úr parancsa értelmében tilos neki más szerzetbe átlépni, úgyszintén a renden kívül kószálni. Mert az evangélium szava szerint: „Senki, aki kezét az ekeszarvára tévén, hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára.” Ha olyasvalaki jelentkezik felvételre, aki valamilyen okból nem oszthatja szét vagyont a szegények közt, de megvan benne a rá való hajlandóság, hagyja oda

mindenét; ez elegendő neki. Az Anyaszentegyház előírásai és rendelkezései ellenére természetesen senkit sem szabad felvenni.

A többi testvéreknek, akik már fogadalmat tettek, legyen egy habitusuk csuklyával és, amennyiben szükségük van rá, még egy habitusuk csuklya nélkül, úgyszintén övük és alsó ruhájuk. És a testvérek mindmeggannyian egyszerűen öltözködjének s alkalomadtán ne restelljék Isten nevében durva daróccal vagy más ruhadarabbal foltoztatni ruhájukat. Mert íme az Úr ezt mondja az Evangéliumban: „Akik drága ruhában és puhaságban élnek” és „akik puha ruhát viselnek, a királyok házaiban élnek.” És, ha mindjárt képmutatóknak mondják is őket, sohase szűnjenek meg jót cselekedni. Ne keressék a drága ruhákat ezen a világon, hogy a mennyországban magukra ölthessék majd a dicsőség és halhatatlanság palástját.

3. A zsolozsmáról és böjtről.

Az Úr ezt mondja az evangéliumban: „Ez a fajtája az ördögöknek sehogy másként ki nem mehet, mint imádság és böjt által.” És ismét: „Mikor pedig böjtöltök, ne legyetek búsak, mint a képmutatók.” Majd megint: „Ébren legyetek és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek.” Végül: „Midőn imádkoztok ezt mondjátok: Mi Atyánk stb.” Ezért tehát az összes testvérek, akár áldozópapok, akár laikusok, mondják el a napi officiumot, dicséreteket és könyörgéseket úgy, ahogyan elmondani tartoznak.

Éspedig az áldozópapok végezzék a zsolozsmát és a római Egyház papjainak szokása szerint imádkozzanak az élőkért és holtakért. A testvérek hibáiért és mulasztásaiért mondják el naponként a Könyörülj rajtam, Isten kezdetű zsolnárt egy Miatyánkkal, a holtakért pedig a Mélységből kiáltok hozzád, Uram zsolnárt egy Miatyánkkal. És ne tartsanak más könyveket, mint amelyek a zsolozsma végzéséhez okvetlenül szükségesek. Az olvasni tudó laikus testvéreknek szintén jogukban áll zsolnáros könyvet szerezni; akik azonban nem tudnak olvasni, azoknak egyáltalában nem szabad könyvet szerezniök.

A laikus testvérek a Matutinum helyett mondják el a Hiszekegyet és huszonnégy Miatyánkot, végén a Dicsőséggel. A Laudes helyett öt Miatyánkot, a Prima helyett pedig egy Hiszekegyet és hét Miatyánkot mondjanak a Dicsőséggel. A Tertiát, Sextiát és Nonát külön-külön hét, a vesperást pedig tizenkét Miatyánkkal váltsák meg. Végül a Completorium helyett végezzenek egy Hiszekegyet és hét Miatyánkot végén a Dicsőséggel. Ezenfelül a holtakért mondjanak naponként hét Miatyánkot, az Adj, Uram, örök nyugalom nekik fohász hozzáadásával, a testvérek hibáiért és mulasztásaiért pedig még külön három Miatyánkot.

Hasonlóképpen böjtöljenek az összes testvérek Mindenszentek ünnepétől karácsonyig, úgyszintén, Vízkereszttől, amikor Krisztus Urunk is megkezdte a maga böjtjét húsvét napjáig. Máskor azonban, regulánk értelmében, nem kötelesek böjtölni, leszámítva természetesen a pénteki napot. És az evangélium szava szerint szabad nekik minden ételből „enniök, amit csak eléjük tesznek.”

4. Az elöljárók és a többi testvérek egymáshoz való viszonyáról.

Azok a testvérek, akik a többi testvérek vezetésére és szolgálatára vannak rendelve az Úr nevében osszák be testvéreiket tartományok és helységek szerint, ahol kolostoraik vannak. Azután keressék fel őket gyakran s intsék és biztassák őket. Áldott testvéreim pedig, valahányan csak vannak, mindnyájan készségesen engedelmeskedjenek nekik mindenben, ami lelkeknek üdvösségére válik és nem áll ellentétben regulánkkal. Egymással pedig úgy bánjanak, ahogyan az Úr tanítja: „Mindent, amit akartok, hogy nektek cselekedjenek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.” És másutt: „Amit nem akarsz, hogy más neked cselekedjék, vigyázz,

hogy azt másnak sohase cselekedjed.” Az előjárók és alattvalók tartsák szüntelenül szemük előtt az Úr mondását: „Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak.”

Gondolják meg, hogy a testvérek lelkének gondja ő rájuk van bízva, ha hibájukból vagy rossz példaadásuk következtében csak egy is veszendőbe megy közülük, az ítélet napján szigorú számadással tartoznak majd az Úr Jézus Krisztus színe előtt.

5. A hibázó testvérek megintéséről.

Nagyon vigyázzatok tehát lelketekre és testvéreitek lelkére, mert rettenetes az élő Isten kezébe esni. Ha azonban egyik vagy másik előjáró olyasmit találna parancsolni valamelyik testvérnek, ami ellenkezik regulánkkal és a lelkiismerettel, az illető testvér nem köteles engedelmessékedni neki. Mert ahol hiba, vagy éppen bűn forog fenn, ott nem lehet szó engedelmességről.

Mindazonáltal a testvérek, valahányszor csak előjárók, helyesebben szolgák vezetése alatt állanak, nagyon óvatosan és körültekintéssel mérlegeljék az előjárók, illetve szolgák tetteit. És ha mégis úgy látnák, hogy valamelyikük csak test szerint és nem egyúttal lélekben is járja életutunk ösvényét, az ilyent, ha harmadszori megintésre is vonakodik megjobbítani életét, minden mellétekintet félretételével a legközelebbi pünkösdi káptalanon jelentsék fel a rend egyetemes főnökének és szolgájának.

Ha pedig a testvérek sorában akadna valaki, aki testi és nem lelki ember módjára akarna élni, a vele egy fődél alatt élő testvérek ne szűnjenek meg őt kitartóan és egyben kellő alázattal inteni, feddeni és dorgálni. Ha harmadik intésre sem javul meg, amilyen gyorsan csak tehetik, küldjék őt az előjáró elé, vagy legalább tegyenek róla jelentést.

Vigyázzanak azonban a testvérek, az előjárók, illetve szolgák éppúgy, mint a közrendűek, hogy másnak bűnén, vagy rossz példáján ne háborodjanak fel, se ne haragudjanak, mert az ördög azon mesterkedik, hogy egynek bűnével sok mást megrontson; ellenkezőleg amennyire csak tehetik, legyenek lelki támogatására a hibázó testvérnek. Mert: „Nem szükséges az orvos az egészségeseknek, hanem a betegeknek.”

Hasonlóképpen egyik testvér se törekedjék semmiféle néven nevezhető hatalomra, vagy uralomra, kiváltképpen rendtársai fölött. Mert miként az Úr mondja az evangéliumban: A népek fejedelmek uralkodnak rajtuk és nagyjaik hatalmat gyakorolnak fölöttük, nem úgy leszen a testvérek között, hanem „aki nagyobb akar lenni közöttük, az lesz az ő szolgájuk” és „aki nagyobb közöttük, legyen mint a kisebb.”

Senki a testvérek közül ne merészeljen rosszat tenni, vagy mondani a másiknak, hanem ellenkezőleg a szeretet szellemében szolgáljanak és engedelmeskedjenek egymásnak. Mert ebben vagyon a mi Urunk Jézus Krisztus igazi és szent engedelmessége. Tudják meg az összes testvérek azt is, hogy valahányszor eltérnek az Úr parancsaitól és a próféta szava szerint az engedelmesség aklán kívül kószálnak, átok alatt maradnak mindaddig, míg csak ki nem lábolnak bűneikből. Ha ellenben kitartanak az Úr parancsai mellett, melyekre a szent evangélium nevében regulánkkal elkötelezték magukat, tudják meg, hogy igazi engedelmességben élnek és áldottak az Úrtól.

6. A testvéreknek az előjárókhöz való folyamodásáról és, hogy egy testvér se hivassék priornak.

Ha valamely helyen a testvérek nem tudnak regulánk szerint élni, amilyen gyorsan csak tehetik, forduljanak előjárójukhoz és jelentsék ezt neki. Az előjáró pedig olyan szorgos-

kodással igyekezzék rajtuk segíteni, amilyenlél kívánná, hogy hasonló helyzetben rajta is segítsenek. És senkit az égvilágon ne hívjanak priornak, hanem általában mindenkit kisebb testvérnek szólítsanak. És egyik mossza meg a másiknak lábát.

7. A szolgálat és dolgozás helyes rendjéről.

Senki a testvérek közül, bárhol is állottak be mások szolgálatába, vagy munkájába, ne legyen se kamarása, se pincemestere, se házfelügyelője munkaadójának. Hasonlóan óvakodjanak olyan tisztséget vállalni, mellyel botrányt okozhatnának, vagy amely miatt lelküknek kárát vallhatják. Ellenkezőleg legyenek mindenkinél kisebbek és alárendeltjeik mindenkinek, akik velük az illető házban tartózkodnak.

Azok a testvérek, akik dolgozni tudnak, dolgozzanak és folytassák azt a mesterséget, melyhez értenek, természetesen csak annyiban, amennyiben nincsen lelkük üdvössége ellen, és botrányokozás nélkül tehetik. Mert a próféta szava szerint: „Mivel kezéd munkáját eszed, boldog vagy és jól leszen dolgozod.” Az Apostol pedig ezt mondja: „Aki nem akar dolgozni, ne is egyék.” És ki-ki maradjon meg abban a mesterségben, illetve tisztségben, melyben meghívatott. Munkájuk ellenértékeként pénzen kívül minden tisztességes dolgot elfogadhatnak. Ha a szükség úgy hozza magával, más szegények módjára menjenek alamizsnát gyűjteni. A mesterségük folytatásához szükséges eszközökkel szabadon rendelkezhetnek a testvérek.

Minden testvér iparkodjék minél több jó cselekedetet mívelni, mert írva vagyon: „Mindig tégy valami jót, hogy az ördög elfoglalva találjon.” És ismét: „A tétlenség a lélek ellensége.” Ezért szükséges, hogy Isten szolgálai szüntelenül el legyenek foglalva imádsággal, vagy más jó cselekedettel.

Bárhol tartózkodnak a testvérek, akár remeteségben, akár egyebütt, nagyon vigyázzanak, hogy egy talpalatnyi helyet se mondjanak magukénak, se pedig másét védelmükbe ne vegyék. És akárki jön hozzájuk, jó barát vagy ellenség, útonálló vagy rabló, mindenkit szeretettel fogadjanak. Akárhhol vannak és akárhhol találkoznak, mindig szeretettel és bensőséggel és zúgolódás nélkül tiszteljék és becsüljék egymást. Arra is legyen gondjuk, hogy kifelé ne mutassák magukat szomorúaknak és komortekintetű képmutatóknak, hanem legyenek örvendezők, vidámak és hozzájuk illően kedvesek az Úrban.

8. Hogy pénzt ne fogadjanak el a testvérek.

Az evangéliumban ezt mondja az Úr: „Vigyázzatok és őrizkedjétek minden gonoszságtól és kapzsiságtól” és „Óvjátok magatokat e világ nyugtalanságától és az élet gondjaitól.” Ezekből senki a testvérek közül, bárhol van és bárhová indul, semmi szín alatt ne vigyen magával, se pedig útközben ne fogadjon, illetve fogadtasson el pénzt, még apró pénzt sem: még ruha, vagy könyvek vásárlása címén: vagy munkabér fejében sem. Mert a pénznek nem szabad nagyobb értéket tulajdonítanunk, mint egy kődarabnak. Akik törük magukat utána és nagyobb értéket tulajdonítanak neki, mint egy kődarabnak, azokat az ördög vaksággal igyekszik megverni. Nagyon vigyázzunk tehát, hogy akik mindent elhagyunk, ilyen csekélységért el ne veszítsük a mennyországot.

Ha valahol esetleg pénzt találnának, a testvérek még annyi figyelemre se méltassák, mint a port, melyet lábukkal tapodnak. Mert hiúságok hiúsága és minden hiúság. És ha mégis megtörténnék, amitől Isten óvjon, hogy valamelyik testvér pénzt gyűjtene, vagy magánál tartana, a többiek olybá tartsák őt, mint hamis testvért, hittagadót, tolvajt, rablót és pénzhalmozót, mindaddig, amíg igazán meg nem tér. Semmi szín alatt ne fogadjanak, illetve fogadtassanak el a testvérek pénzt, se pénzbeli adományt ne gyűjtsenek, illetve gyűjtessenek

valamely kolostoruk, illetve megtelepedési helyük számára; sőt ne is menjenek olyan személlyel, aki ilyen célra pénzt gyűjteni indul.

Minden más szolgálatot ellenben, mely nem ellenkezik életmódunkkal, Isten nevében szabadon vállalhatnak a testvérek. A bélpoklosok sürgető szükségében az ő számukra is vállalkozhatnak alamizsnagyűjtésre. A pénztől azonban ebben az esetben is óvakodniok kell.

9. Az alamizsnagyűjtésről.

Valamennyi testvér iparkodjék követni a mi Urunk Jézus Krisztus alázatosságát és szegénységét. Vegyék fontolóra, hogy az égvilágon semmi másra nincsen szükségünk, mint amit az Apostol is említ: „Ha van eledelünk és ruházatunk, elégedjünk meg velük.” Örüljenek tehát, ha alacsonysorsú és megvetett, szegény és ügyefogyott emberek, betegek, bélpoklosok és útszéli koldusok közt forgolódhatnak.

Ha a szükség úgy hozza magával, menjenek alamizsnát gyűjteni. És ne szégyelljék magukat, hanem inkább gondoljanak arra, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus, a mindenható Isten Fia olyanná tette orcáját, mint az igen kemény kőszikla és nem átalott érettünk szegénnyé és jövevénné lenni, és hogy Ő maga is, a Boldogságos Szűz is és tanítványai is alamizsnából éltek. És ha az emberek meg is szégyeníténék őket és vonakodnának alamizsnát adni nekik, adjanak hálát Istennek, mivelhogy a megszégyenítésért majdan nagy jutalmat nyernek a mi Urunk Jézus Krisztus bírói széke előtt. Mert jegyezzék meg jól, hogy a megszégyenítés nem azoknak fog felrovatni, akik szenvedték, hanem azoknak, akik okozták.

Az alamizsna az az örökség, mely jog szerint megilleti a szegényeket s melyet a mi Urunk Jézus Krisztus szerzett számukra. Azok a testvérek tehát, akik megszerzésében fáradoznak, nagy jutalmat fognak nyerni és kiérdemlik, hogy az adakozók is részt nyerjenek a jutalomból. Mert minden, amit a világon hagynak az emberek, elenyészik; amit ellenben szeretetből és alamizsnálkodásból tettek, azért jutalmat nyernek az Úrtól.

Az egyik testvér tartózkodás nélkül fedje fel szükségletét a másik előtt, hogy ily módon megtalálja és előteremtse magának mindazt, amire pillanatnyilag szüksége van. Amennyire az Úr kegyelme engedi, mindenki úgy szeresse és táplálja testvérét, miként az anya szereti és táplálja gyermekét. És aki eszik, ne vesse meg azt, aki nem eszik; és aki nem eszik, ne kárhoztassa azt, aki eszik. Ha a szükség úgy hozza magával, minden testvérnek, bárhol is van, szabad minden ételt élveznie, amit általában szabad enniök az embereknek, miként Dávidról mondja az Úr, aki evett a kitett kenyerekből, melyekből nem volt szabad másnak ennie, mint a papoknak. Gondoljanak az Úr szavára: „Vigyázzatok magatokra, hogy el ne nehezedjenek szíveitek tobzódásban és részegségben, és az élet gondjai között, és hirtelen meg ne lépjen ama nap. Mert tör gyanánt fog lecsapni mindazokra, kik az egész föld színén laknak.” Égető szükség esetén, az összes testvérek úgy járjanak el szükségleteiket illetőleg, ahogyan az Úr kegyelme adja nekik erre, mert a szükség nem ismer törvényt.

10. A beteg testvérekről.

Ha valamelyik testvér bárhol megbetegszik, a többi testvérek ne hagyják őt magára, hanem ellenkezőleg, rendeljenek melléje egy, sőt ha a szükség úgy kívánja, esetleg több testvért is. És ezek olyan odaadással szolgáljanak neki, amilyenel maguk is szeretnék, hogy nekik szolgáljanak. Végső szükség esetén azonban rábízhatják a beteget egy arra alkalmas személyre, aki azután betegsége egész tartama alatt gondozza őt. És kérve-kérem a beteg testvért, hogy mindenért adjon hálát a Teremtőnek; és olyan kíváncsón lenni, amilyenek Isten akarja: akár egészséges, akár beteg, mert mindazokat, akiket az örök életre rendelt az Úr, csapásokkal,

betegségekkel és lelki gyötrődésekkel alakítja és formálja. Ő mondja: „Akiket szeretek, azokat megkorholom és megfenyítem.” Ha pedig a beteg testvér elveszti türelmét és haragra gerjed akár Isten, akár az ápoló testvérek ellen, vagy túlzott mohósággal töri magát orvosságok után, ily módon akarván megmenteni a hamar halandó testet, mely ellensége a léleknek, ez a gonosz lélek sugallatából történik. Az ilyen merőben testi ember és nem látszik a testvérek közé valónak, mert jobban szereti a testét, mint a lelkét.

11. Hogy a testvérek ne szidalmazzák és ócsárolják, hanem kölcsönösen szeressék egymást.

Vigyázzanak a testvérek, valahányan csak vannak, hogy senkit ne gyalázzanak és ne folytasanak szóharcot, hanem inkább törekedjenek megtartani a csendet, amennyiben Isten kegyelmét adja erre. Hasonlóan ne civődjanak se egymással, se másokkal, hanem igyekezzenek alázatosan felelgetni, mondván: Haszontalan szolgák vagyunk. És ne haragudjanak, mert mindaz, aki haragszik atyjafiára, méltó az ítéletre; aki pedig azt mondja atyjafiának: raka, méltó a főtörvényszékre, aki pedig azt mondja: bolond, méltó a gehenna tüzére. És szeressék egymást, miként az Úr parancsolja:

„Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket.” „Cselekedetükkel mutassák meg szeretetüket,” mellyel egymásnak tartoznak. Mert ím az Apostol ezt mondja: „Ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.” És senkit ne szidalmazzanak, ne zúgolódjanak, se ne ócsároljanak másokat, mert írva vagyon: az árulkodók és rágalmazók gyűlöletesek Isten előtt. Legyenek szerények és tanúsítsanak minden ember iránt szelídséget. Ne ítéljenek, senkit ne kárhoztassanak, és miként az Úr mondja, ne hánytorgassák mások parányi hibáit, hanem a magukét gondolják át lelkük keserűségében. Törekedjenek a szűk kapun bemenni, mert ezt mondja az Úr: „Szűk a kapu és keskeny az út, mely az életre viszen; és kevesen vannak, kik azt megtalálják.”

12. A gonosz tekintetről és az asszonyokkal való barátkozásról.

Bárhon vannak és bárhová indulnak a testvérek, gondosan óvják magukat a haszontalan tekintélestől és az asszonyokkal való barátkozástól. Magánosan senki ne társalogjon, útra ne keljen, sem pedig az asztalnál egy tálból ne egyék velük. Az áldozópapok, miközben penitenciát, vagy valami lelki tanácsot adnak nekik, tisztelettel tudóan beszéljenek velük. Egyetlen testvér se fogadjon fel lelki vezetésre asszonyszemélyt, hanem, miután megadta neki a kért lelki eligazítást, bűnbánattartásra bocsássa oda, ahová akar. Mindnyájan nagyon vigyázzunk magunkra és őrizzük meg tisztán minden tagunkat, mert az Úr szava szerint: „Mindaz, aki asszonyra néz, hogy őt megkívánja, már házasságtörést követett el szívében.”

13. A paráznák büntetéséről.

Ha valamelyik testvér az ördög incselkedésére a paráznaság bűnébe esik, azonnal vesse le rendi ruháját, melyet rút bűnével úgyis elveszített és haladéktalanul távozzék rendünkből. Utána vezekeljen bűneiért.

14. Hogyan járjanak a testvérek a világban.

Midőn a testvérek a világban járnak, semmit se vigyenek magukkal az útra, se erszényt, se táskát, se kenyeret, se pénzt, se botot. És amely házba bemennek, először ezt mondják: Békesség e háznak. És ugyanazon házban maradván egyenek és igyanak, ami ott található. Ne álljanak ellen a gonosznak, hanem aki egyik orcájukat megüti, tartsák oda neki a másikat is; és

aki palástjukat elveszi, ne tagadják meg tőle a köntöst se. És mindenkinek, aki kér tőlük, adjanak; és aki elveszi tőlük, ami az övék, ne kérjék vissza.

15. Hogy a testvérek ne tartsanak állatot és ne lovagoljanak.

Ezennel megtiltom testvéreimnek, áldozópapoknak és laikusoknak egyaránt, hogy a világban jártukban, vagy kolostorban laktukban akár maguknál, akár másoknál, akár pedig valami más kerülő úton állatot tartsanak. Hasonlóan tilos lovagolniok, hacsak betegség, vagy más kényszerítő ok nem teszi szükségessé.

16. Azokról a testvérekről, akik a szaracénok, vagy más hitetlenek közé mennek.

Ezt mondja az Úr: „Íme, úgy küldelek titeket, mint a juhokat a farkasok közé. Legyetek tehát okosak, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok.” Ezért, ha valamelyik testvér a szaracénok, vagy más hitetlenek közé akar menni, csak előljárójának és szolgájának engedélyével menjen. Az előljáró pedig, különösen, ha látja, hogy az illető alkalmas az igehirdetésre, ne vonakodjék megadni neki az engedélyt és ne ellenkezzék vele. Mert valamikor arról is számot kell majd adnia, ha ebben, vagy másban nem elég körültekintéssel járt el.

A misszióba indult testvérek kétféle magatartást tanúsíthatnak a hitetlenek közt. Az egyik magatartás abban áll, hogy ne pörösködjének és versengjenek, hanem Istenért legyenek engedelmesek minden emberi teremtménynek, ezzel tevén bizonyosságot keresztény mivoltukról. A másik magatartásnak pedig az a lényege, ha úgy látják, hogy Istennek tetsző dolgot művelnek vele, hirdessék Isten igéjét; buzdítsák hallgatóikat, hogy higgyenek a mindenható Istenben, az Atyában, Fiúban és Szentlélekben, mindenkinek Teremtőjében s a megváltó és üdvözítő Fiúistenben, keresztelkedjenek meg és legyenek hívő keresztények. Mert az Írás szava szerint: „Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába.” Ilyesféle és más hasonló, Istennek tetsző dolgokat bizvást mondhatnak nekik és másoknak. Hiszen az Úr mondja az evangéliumban: „Azért mindenki, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom azt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon”, és „aki szégyell engemet és az én ígéimet, azt az Emberfia is szégyellni fogja, mikor eljövend az ő fölségében és az Atyáében és a szent angyalokéban.”

Ne felejtsek a testvérek, bárhol is vannak, hogy átadták magukat és testüket áldozatul ajánlották fel a mi Urunk Jézus Krisztusnak. Iránta való szeretetből tehát kötelesek kiszolgáltatni magukat a látható és láthatatlan ellenségeknek. Hiszen maga az Úr mondja: „Aki életét elveszíti énérétem... megmenti azt” az örök életre. „Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa.” „Ha engem üldöznek, titeket is üldözni fognak.” „Mikor pedig üldöznek titeket egyik városban, fussatok a másikba.” „Boldogok lesztek, mikor gyűlölnék titeket az emberek, és mikor kirekesztenek és szidalmaznak, és kivetik neveteket, mint gonoszat az Emberfiaért: örüljete az azon a napon és vígadjatok, mert íme nagy a ti jutalmatok a mennyekben.” „Mondom pedig nektek, barátaimnak: Ne féljete.” „Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, és azután semmi egyebet nem tudnak tenni.” „Vigyázzatok, hogy meg ne rémüljete.” „Mert állhatatossággal fogjátok megnyerni lelketeket.” „Aki pedig állhatatos marad mindvégig, az üdvözüli.”

17. Az igehirdetőről.

Egyetlen testvér se merjen másként prédikálni, mint ahogyan a római Egyház szokásai és rendeletei előírják, és csak akkor, ha előljárója megengedi. Az előljárók pedig ne siessenek megadni az engedélyt. Cselekedetekkel azonban minden testvérnek módjában áll prédikálni.

Egy előljáró vagy szónok se ragaszkodjék annyira hivatalához, illetve szónoki tisztségéhez, hogy kész ne volna bármely órában, mihelyt parancsot kap rá, egyetlen zokszó nélkül lemondani róla. Ezért a szeretet nevében, mely maga az Isten, kérve kérem valamennyi prédikáló, igehirdető és dolgozó testvéreimet, az áldozópapokat éppúgy, mint a laikusokat, hogy törekedjenek mindenben megalázni magukat; ne dicsekedjenek, ne örvendezzenek magukban, ne fuvalkodjanak fel tetszetős beszédek és jó tetteik miatt, sőt általában semmi jó miatt, amit Isten hébe-hóba bennük és általuk mond, tesz és művel. Hiszen maga az Úr mondja: „Mindazáltal ne annak örüljete, hogy a lelkek engedelmeskednek tinektek.”

Legyünk mindig tudatában annak, hogy a hibákon és bűnökön kívül semmi mást nem vallhatunk magunkénak. Inkább örüljünk tehát neki, ha különféle kísértésekbe esünk, és ha az örök élet elnyeréséért mindenféle néven nevezhető lelki kínt és gyötrelmet szenvedünk ezen a világon. Ezért mindnyájan óvakodjunk, testvéreim, minden hiú dicsekvéstől és felfuvalkodottságtól. Óvakodjunk továbbá a világ bölcsességétől és a test okosságától. Mert a test szelleme kelleténél jobban töri és fárasztja magát a szépen csengő szavak után, a cselekvéssel ellenben keveset gondol, s nem keresi a lélek benső vallásosságát és szentségét, hanem beéri a csak külsőleg, emberi szemnek mutatkozó vallásossággal és szentséggel. Az ilyen emberekről mondja az Úr: „Bizony mondom nektek, megkapták jutalmukat.” Ezzel szemben az Úr lelke a test megigázását, kevésbevételét, lenézését, megvetését és gyalázattal való tetézését kívánja, alázatosságra, türelemre, egyszerűsége és a lélek igazi békéjére törekszik a mindenkoron és mindenek fölött az Atya, Fiú és Szentlélek isteni félelmét, isteni bölcsességét és isteni szeretetét áhítozza.

Minden jót a fölséges s hatalmas Úristennek tulajdonítsunk és minden jót az ő művének ismerjünk el; neki adjunk hálát mindenért, mivelhogy minden jó tőle származik. Legyen minden a fölséges és hatalmas, igaz és egyedülvaló Istené; neki adassák és őt illesse minden tisztelet és tisztesség, minden dicséret és áldás, minden hálaadás és dicsőség, mert minden jó az övé és Ő az egyedül jó. Ha tehát valahol szóval, vagy tettel vétkező, vagy Istent káromló embert látunk, vagy hallunk, mi csak annál buzgóbban áldjuk az Urat, cselekedjük a jót és magasztaljuk Istent, aki mindörökkön örökké áldott. Amen.

18. Hogyan jöjjenek össze az előljárók.

Minden előljáró évenként egyszer, Szent Mihály főangyal ünnepén, tetszésszerű helyen káptalanra jöhet össze rendtársaival, hogy ott az Istenre vonatkozó dolgokat megbeszéljék. A tengereken és a hegyeken túli részek előljárói minden három évben egyszer, a többiek pedig minden évben jelenjenek meg a porciunkulai Szűz-Mária-templom mellett pünkösdkor tartani szokott káptalanon, hacsak a rend egyetemes főnöke és szolgálja másként nem intézkedik.

19. Hogy a testvérek katolikus módon éljenek.

Minden testvér legyen katolikus és katolikus módon éljen, és beszéljen. Ha valamelyikük akár szóban, akár cselekedetben el találna térni a katolikus hittől és élettől, és vonakodnék megjavulni, azt haladéktalanul ki kell taszítani rendünkből. Minden papot és minden szerzetest urainkúl kell tekintenünk mindabban, ami a lelkek üdvösségére vonatkozik és nincs ellenére rendünknek; egyházi rendjüket, úgyszintén hivatalukat és egyházi tevékenységüket is tisztelnünk kell az Úrban.

20. A testvérek gyónásáról és a mi urunk Jézus Krisztus testének és vérének vételéről.

Áldott testvéreim, áldozópapok és laikusok egyaránt, lehetőleg szerzetünk áldozópap tagjainak gyónják meg bűneiket. Ha azonban ez nem lehetséges, gyónjanak más megbízható katolikus papnál, jól tudván, hogy bármely katolikus paptól nyernek penitenciát és feloldozást, bűneiktől, ha a feladott penitenciát alázatosan és hűségesen igyekeznek elvégezni, minden kétséget kizáró módon fel lesznek oldozva. Ha pedig az adott időben egyáltalában nem tudnak paphoz jutni, gyónjanak meg valamelyik testvérüknek. Szent Jakab apostol mondása szerint: „Valljátok meg egymásnak bűneiteket.” Ezzel azonban nem mentesülnek a paphoz való fordulás kötelezettségétől, mivel a kötés és oldás hatalma egyedül az áldozópapoknak adatott meg. Miután így megbánták és meggyónták bűneiket, nagy alázattal és tisztelettel járuljanak a mi Urunk Jézus Krisztus testének és vérének vételéhez, szüntelenül szem előtt tartva, amit maga az Úr mond: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete vagyon.” És: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”

21. Arról a dicséretéről és buzdításról, melyet használhatnak a testvérek.

Ezt vagy ilyen buzdítást és dicsőítést tarthat minden testvér, ha úgy tetszik hirdetheti is az Úr áldásával az emberek között.

Féljétek és tiszteljétek, dicsőítsétek és áldjátok, adjatok hálát és imádjátok az Urat, a háromságos és egy mindenható Istent, az Atyát és a Fiút és a Szentlelket, mindeneknek Teremtőjét. Tartsatok bűnbánatot és teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcseit, mert halandók vagyunk. Adjatok és nektek is adni fognak, bocsássatok meg és nektek is megbocsátanak. De ha nem bocsátjátok meg az embereknek bűneiket, nektek sem bocsátja meg az Úr a ti bűneiteket. Gyónjátok meg összes bűnöteket. Boldogok, kik bűnbánatot tartva halnak meg, mert a mennyországba jutnak. Jaj azoknak, kik bűnbánat nélkül halnak meg, mert az ördög fiai lesznek, kinek tetteit cselekedték, és az örök tűzre mennek. Órizkedjétek és tartózkodjatok minden rossztól, és maradjatok állhatatosak mindvégig a jóban.

22. A testvérek megintéséről.

Mindnyájan szívleljük meg, testvéreim, amit az Úr mond: „Szeressétek ellenségeiteket és jót tegyetek azokkal, akik titeket üldöznek.” Mert íme a mi Urunk Jézus Krisztus is, kinek nyomdokait követni tartozunk, barátjának szólította árulóját és önként adta át magát keresztfeszítőinek. Tehát nekünk is barátainkul kell tekintenünk mindazokat, akik igazságtalanul szomorúságot és aggódást, megszégyenítést és jogtalanságot, fájdalmakat és kínokat, vértanúságot és halált okoznak nekünk. Mindezeket nagyon kell szeretnünk, mert éppen azzal, amit okoznak nekünk, biztosítják számunkra az örök életet. Testünket ellenben gyűlölnünk kell hibáival és vétkeivel, mert lám az ördög a test szerint való éléssel igyekszik megfosztani bennünket a nagyurunk Jézus Krisztus szeretetétől és az örök élettől, s végül magával egyetemben mindenestől a pokolba süllyeszteni. Hiszen kizárólag saját hibánkból vagyunk annyira romlottak, nyomorúságosak és a jóval ellenkezők, viszont a rosszra hajlamosak, miként az Úr mondja az evangéliumban: „Az emberek szívéből erednek és származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, kapzsiság, gonoszságok, csalárdosság, kicsapongás, káromlások, kevélység, bolondság. Mindez a rossz belülről, az ember szívéből származik és bemocskolja az embert.”

Most azonban, hogy elhagytuk a világot, nincs más tennivalónk, mint hogy szorgosak legyünk az Úr akaratának és tetszésének követésében. Nagyon vigyázzunk, nehogy olyanok legyünk,

mint az út mentén fekvő föld: köves és tövises, mint az Úr mondja: „A mag az Isten igéje. Ami az útfélre esett és eltaposztatott, azokat jelenti, akik hallgatják az ország igéjét, de nem értik meg; és azonnal eljön az ördög és elragadja, ami szívükbe vettetett és kiveszi az igét a szívükből, nehogy hívén üdvözljenek. Ami pedig a köves talajra hullott, azok, akik, midőn hallják az igét, mindjárt örömmel fogadják azt. Mikor azonban szorongatás és üldözés támad, legott megbotránkoznak, mert nincsen bennük gyökere. Ezek csak átmeneti lények: egy ideig hisznek és a kísértés idején elpártolnak. Ami pedig a tövises közbe esett, azokat jelenti, akik hallják Isten igéjét, de az élet gondjai, a világ viszontagságai, a gazdagság csalárdságai és a rendetlen kívánságok elfojtják bennük az igét s így az gyömölcstelen marad. Ami pedig jó földbe esett, azok, akik tiszta és jó szívvel hallgatván az igét, megértik és megtartják azt magukban, és gyümölcsöt hoznak állhatatosságban.”

Éppen ezért, testvéreim, miként az Úr mondja: „hagyjuk a holtakra eltemetni halottaikat.” És nagyon óvakodjunk a sátán gonoszságától és agyafúrtságától, mivel minden eszközzel meg akarja akadályozni, hogy az ember az Úristenre függessze elméjét és szívét. Ezért körüljár és majd valami jutalom, majd meg segítség ürügyén magának iparkodik megkeríteni az ember szívét, meg akarja fojtani benne az Úr igéjét és ki akarja belőle törölni parancsolatait. Általában azon mesterkedik, hogy világi ügyekkel és gondokkal elvakítsa az ember szívét és hajlékot készítsen benne magának. Mint ahogy az Úr mondja: „Mikor a tisztátalan lélek kimegyen az emberből, vízetlen helyeken jár, nyugalmat keresve, de nem talál. Akkor így szól: visszatérek hajlékomba, ahonnan kijöttem. És eljövén üresen találja azt, kisöpörve és felékesítve. Akkor elmegy és magához veszen hét más lelket, magánál gonoszabbakat, és bemenvén, ott laknak. És ennek az embernek utóbbi dolga rosszabb lészen az előbbinél.”

Nagyon vigyázzunk tehát, testvéreim, valamennyien, nehogy valami jutalom, munka, vagy segítség ürügyén elveszítsük, vagy az Úrtól elfordítsuk elménket és szívünket. A szent szeretet nevében, mely maga az Isten kérvén kérem tehát összes testvéreimet, az előjárókat éppúgy, mint a többieket, hogy elhárítva minden akadályt és félretéve minden világi gondot és aggodást, amennyire csak tudják, tiszta szívvel és tiszta lélekkel szolgálják, szeressék, imádják és tiszteljék az Úristent. Mert ő mindenekfölött ezt kívánja tőlünk. Készítsünk tehát neki magunkban állandó hajlékot és tartózkodási helyet, mert Ő a mindenható Úristen, Atya, Fiú és Szentlélek. Ő mondja: „Ébren legyetek minden időben imádkozván, hogy méltók lehessetek mindazoktól, amik elkövetkezendők, megmenekülni és az Emberfia elé állani.” „És mikor imádságra felállotok” ezt mondjátok: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben.” És imádjuk Őt tiszta szívvel, mert „Mindenkor imádkozni kell és nem szabad abba belefáradni.” Mert „az Atya is ilyen imádókat keres magának. Lélek az Isten, és akik Őt imádják, lélekben és igazságban kell imádniok.” „Hozzá meneküljünk, mint lelkünk pásztorához és püspökéhez”, aki ezt mondja magáról: „Én vagyok a jó pásztor, ki legeltetem az én juhaimat és életemet adom az én juhaimért.” „Ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. És ne hívjatok senkit Atyátoknak a földön, mert egy a ti Atyátok, ki mennyekben vagyon. Mestereknek se hívassátok magatokat, mert egy a ti mesteretek, ki az égben van, a Krisztus.” „Ha énbennem maradtok, és az én igéim tibennetek maradnak, amit csak akartok, kérjete és meglesz nektek.” „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok köztük.” „Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.” „Az igék, melyeket szólottam nektek, azok szellem és élet.” „Én vagyok az út, az igazság és az élet.”

Tartsuk tehát magunkat az Ő igéihez, életéhez, tanításához és szent evangéliumához. Mert íme Ő méltóztatott kérni érettünk az Atyát és kinyilatkoztatni nekünk az Ő nevét, mondván: „Atyám megismertettem nevedet az emberekkel, kiket nekem adtál... mert az igéket, melyeket nekem adtál, átadtam nekik, és ők elfogadták és megismerték az igazságot, hogy tőled jöttem ki, és elhitték, hogy te küldöttél engem. Én ő érettük könyörgök: nem e világért könyörgök,

hanem azokért, kiket nekem adtál; mert ők tiéid, és az enyémekek mind a tiéid... Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, kiket nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi... Ezeket beszélem a világon, hogy örömöm bennük teljes legyen. Én a te igéidet közöltem velük: és a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, mint én sem vagyok a világból. Nem kérem, hogy vedd el őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól... Szenteld meg őket az igazságban... A te igéid igazság. Amint te küldöttél engem a világba, úgy küldöttél én is őket a világba... És én ő érettük szentelem magamat, hogy ők is meg legyenek szentelve az igazságban. De nem csupán ő érettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő szavaik által hinni fognak énbennem, hogy mindnyájan egyek legyenek, és így elhiggye a világ, hogy te küldöttél engem... és szeretted őket, miként engem is szeretted... És én megismertettem velük a te nevedet... hogy a szeretet, mellyel engem szeretted, bennük legyen, és én ő bennük... Atyám, akiket nekem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, ők is velem legyenek, hogy lássák országodban dicsőségedet.”

23. Imádás, dicséret és hálaadás.

Mindenható, fölséges, szentséges és hatalmas Istenünk, szent és igazságos Atyánk, égnek és földnek ura és királya, hálát adunk neked tenmagadért, mivelhogy szent akaratodból és a Szentlélekben egyszülött Fiad által minden szellemi és anyagi dolgot teremtettél és bennünket is „képedre és hasonlatosságodra teremtve a paradicsomba helyeztél.” Mi azonban saját hibánkból elbuktunk.

De hálát adunk neked azért is, mert miként Szent Fiad által megteremtettél bennünket, azonképpen igaz és szent „szereteteddel, mellyel szeretted bennünket” lehetővé tetted, hogy az igaz Isten és igaz ember a mindenkori dicsőséges és boldogságos Szűz Máriától megszülessék s bennünket keresztyével, vérehullatásával és halálával a rabságból kiváltson.

Végül hálát mondunk neked azért is, mivel egyazon Fiad ismét el fog jönni fölségének teljes dicsőségében, hogy az elkárhozottakat, akik nem tartottak bűnbánatot és nem hódoltak neked, az örök tűzre küldje, azokhoz ellenben, akik megismertek és imádtak téged, és bűnbánatban szolgáltak neked, így szóljon: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot.”

Mivel azonban mindmegannyian nyomorult bűnösök vagyunk, és így méltatlanok arra, hogy a te nevedet kiejtsük, alázattal kérünk, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus, a te szerelmes Fiad, „kiben neked kedved telt”, a Szentlélekkel egyetemben adjon neked hálát mindenért úgy, ahogyan neked és nekik legjobban tetszik. Mert egyedül Ő, aki által annyi kegyelmet nyertünk, tud mindig és mindenért elegendő hálát adni. Alleluja.

A dicsőséges Anyát, a mindenkori boldogságos Szűz Máriát, Szent Mihályt, Gábort és Ráfaelét és a boldog szellemek, a szeráfok, kerubok, uraságok, fejedelemségek és hatalmasságok, erősségek, angyalok és főangyalok minden karát, Keresztelő Szent Jánost, János evangélistát, Pétert, Pált és a szent patriarchákat, prófétákat, aprószenteket, apostolokat, evangélistákat, tanítványokat, vértanúkat, hitvallókat, szüzeket, boldog Illést és Enocht és minden szenteket, akik valaha éltek, élni fognak és jelenleg élnek, szintén alázattal kérjük a te szerelmedre, hogy a te tetszésednek megfelelően adjanak hálát mindenért tenéked hatalmas, igaz, örök és élő Istennek a te legkedvesebb Fiaddal, a mi Urunk Jézus Krisztussal és a vigasztaló Szentlélekkel egyetemben mindörökkön örökké. Alleluja.

És mindazokat, akik a katolikus és apostoli Egyházon belül szolgálni óhajtanak az Úristennek, nevezetesen az egyházi rendeket: áldozópapokat, diakónusokat, szerpapokat, alszerpapokat, gyertyavivőket (akolitus), ördögűzőket (exorcista), olvasókat (lektor), ajtónállókat (ostarius), s

az összes papokat, szerzeteseket és apácákat, valamennyi gyermeket és kisdedet, szegényeket és szűkölködőket, királyokat és fejedelmeket, munkásokat és földműveseket, szolgákat és urakat, minden szüzeket és megtartóztatókat és férjes asszonyokat, világiakat, férfiakat és nőket, minden kisdedet, serdülőt, ifjat és vénet, egészségeseket és betegeket, kicsinyeket és nagyokat, úgyszintén minden népeket, nemzetségeket, törzseket és nyelveket, minden nemzeteiket és egyes embereket, valahányan csak élnek és élni fognak a földkerekségen, alázatos esedezéssel kérjük, mi kisebb testvérek és haszontalan szolgák, hogy tartsunk ki valamennyien az igaz hitben és bűnbánattartásban, mert különben senki sem üdvözl. Megannyian teljes szívünkől, teljes lelkünkől, teljes elménkől, teljes erőnkől és bátorsággal, teljes értelmünkkel, minden erőnkől, minden odaadásunkkal és érzésünkkel, egész bensőnkől, minden vágyunkkal és akarásunkkal szeressük az Úristent, aki egész testet, egész lelket és egész életet adott és ad mindmegannyiunknak, aki teremtett, megváltott és merő irgalomból üdvözíteni fog bennünket, s aki velünk, szájalomra méltó és nyomorúságos, vétkektől bűzhödt és romlott, hálátlan és elvetemült bűnösökkel megszámlálhatatlan jót cselekedett és cselekszik.

Azért hát semmi mást ne kívánjunk, semmi mást ne akarjunk és semmi másban tetszésünket és gyönyörűségünket ne találjuk, mint a mi Teremtőnkben, Megváltónkban és Üdvözítőnkben, az egyedül igaz Istenben, aki a jónak teljessége és összessége, egészen jó, igaz és legfőbb jó „aki egyedül jó”, kegyes és szelíd, kedves és édességes, aki egyedül szent, szent, igazságos, igaz és egyenes, aki jóságos, bűn nélkül való és tiszta s akitől, aki által és akiben van minden bűnbánat, minden kegyelem és az összes bűnbánók, megigazultak és a mennyben örvendő boldogok minden dicsősége.

Tehát semmi se vessen akadékoskodást utunkba, semmi se válasszon és semmi se tereljen el tőle bennünket. Mindnyájan mindenütt, minden helyen, minden órában és minden időben, minden nap és szüntelenül higgyünk igazán és alázatosan, zárjuk szívünkbe és szeressük, tiszteljük, imádjuk, szolgáljuk, dicsérjük és áldjuk, dicsőítsük és magasztaljuk, mindenk fölé helyezzük és hálaszóval zengjük a fölséges és hatalmas, örök Istent, a Háromságot és Egységet, az Atyát és Fiút és Szentlelket, mindenknek Teremtőjét, a benne hívők és bízók és az Őt szerető Megváltóját, aki kezdet és vég nélkül való, változtathatatlan, láthatatlan, kibeszélhetetlen, kimondhatatlan, megfoghatatlan, kifürkészhetetlen, áldott, dicséretes, dicsőséges, magasztalásra méltó, fölséges, magasságbeli, kedves, szeretetre méltó, gyönyörűséget árasztó és mindörökkön örökké egészen kíváncsi.

Az Úr nevében kérem összes testvéreimet, hogy tanulják meg és idézzék gyakran emlékeztükbe mindazoknak tartalmát és értelmét, amik ebben a regulában lelkünk üdvösségére megíratottak. És kérem Istent, hogy Ő is, aki mindenható, három és egy, áldja meg mindazokat, kik tanítják, tanulják, magukkal hordják, emlékeztükben felidéznek, vagy valószínűsítik az igéket, amik itt üdvösségünkre meg vannak írva. Lábukat csókolva, újból és újból kérem valamennyiöket, hogy mindezt nagyon szeressék, őrizzék és biztos helyre rejtsék. A mindenható Isten és a pápa úr részéről, úgyszintén az engedelmisség nevében én, Ferenc testvér, szigorúan megparancsolom és meghagyom, hogy abból, ami ebben a regulában megíratott, senki semmit el ne hagyjon, se pedig hozzá ne adjon, és hogy a testvéreknek ezen kívül semmi más regulájuk ne legyen.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek, miképpen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké. Amen.

2. A KISEBB TESTVÉREK MÁSODIK REGULÁJA

1. Az úr nevében kezdődik a kisebb testvérek regulája.

A kisebb testvérek regulája és életmódja abban áll: kövessék a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumát és éljenek engedelmisségben, szegénységben és tisztaságban. Ferenc testvér engedelmisséget és hódolatot ígér Honorius pápa úrnak és törvényes utódainak, úgyszintén a római Szentegyháznak. A többi testvérek viszont Ferenc testvérnek tartoznak engedelmisséggel.

2. Azokról, akik el akarják fogadni ezt az életmódot, és felvételük rendjéről.

Ha valaki el akarja fogadni ezt az életmódot és testvéreinkhez fordul eligazításért, ezek küldjék őt tartományfőnökeikhez, akiknek egyedül áll jogukban új testvéreket felvenni; rajtuk kívül senki másnak nincsen erre joga. A tartományfőnökök pedig szorgalmasan kérdezzék ki a jelentkezőket a katolikus hitből és az Egyház szentségeiről. Ha mindezt hiszik és készek hűségesen megvallani, és egyébként is el vannak tökéelve, hogy éltük fogytáig szilárdan kitartanak mellette, ha továbbá nincs feleségük, vagy, ha van, már előbb kolostorba vonult, vagy legalább a megyés püspök engedélyével megtartóztatási fogadalmat tett és különben is olyan korban van, mely kizár minden gyanút, adják eléjük a szent evangélium szavait, hogy ti. menjenek és adják el mindenüket és árukat igyekezzenek a szegények kezére juttatni. Ha ezt nem tudják megtenni, a jóakarattal is be lehet érni. Egyébként a testvérek és előljáróik ne ártsák bele magukat a jelöltek anyagi ügyeinek intézésébe úgy, hogy azok egészen szabadon, az Úr sugalmazásának megfelelően dönthessenek dolgaikban. Az előljáróknak azonban, ha mégis hozzájuk fordulnak eligazításért, jogukban áll istenfélő emberekhez utasítani őket, hogy azok tanácsával osszák szét javaikat a szegények között.

Ha ez megtörtént, adják ki nekik a próbaidőre szóló ruhadarabokat, nevezetesen két csuklya nélküli habitust, övet, alsó ruhát és az övig érő novíciusköpenyt (kaporó), feltéve, hogy az előljáró Isten akaratából nem látja jónak másként intézkedni. A próbaidő leteltével bocsássák őket fogadalomra és ígértessék meg velük, hogy életük végéig megtartják ezt az életmódot és regulát. A pápa úr parancsolata szerint ugyanis soha és semmi körülmények közt nem szabad többé a rendből távoznok. Különben is a szent evangélium szava szerint „senki, aki kezét az ekeszarvára tevén hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára.”

Azoknak, akik már fogadalmat tettek, egy habitusuk legyen csuklyával és, ha jónak látják, még egy habitusuk, de csuklya nélkül. Akik szükségét érzik, lábbelit is hordhatnak. És a testvérek mindmegannyian lehetőleg egyszerűen öltözködjének, és szükség esetén ne restelljék Isten nevében daróccal, vagy más ruhadarabbal foltoztatni ruhájukat. Nyomatékosan intem és figyelmeztetem a testvéreket, hogy ne nézzék le és ne vessék meg azokat az embereket, akiket lágy és színes ruhákba öltözködve látnak, se azokat, akik finom ételekkel és italokkal élnek, hanem inkább ki-ki magát ítélje meg és vesse meg.

3. A Zsolozsmázásról és a böjtről s arról, hogyan kell a testvéreknek a világban járniok.

Az áldozópapok a római Szentegyház szokása szerint végezzék a zsolozsmát psalterium kivételével. Ezekből szabad nekik breviáriumot tartaniok. A laikusok a Matutinum helyett mondjanak huszonnégy, a Laudes helyett öt, a Prima, Tertia, Sexta és Nona helyett külön-külön hét, a vecsernye helyett tizenkét s végül a Completorium helyett hét Miatyánkot. Ezenfelül imádkozzanak a megholtakért.

És böjtöljenek Mindenszentek ünnepétől Karácsonyig. Akik a maguk jószántából megtartják azt a szent böjtöt, mely Vízkereszttel kezdődik és megszakítás nélkül negyven napig tart, s melyet az Úr is megszentelt böjtölésével, áldottak legyenek az Úrtól, de akik nem akarnak rá vállalkozni, nem kötelezhetők rája. A másik nagyböjtöt ellenben, mely húsvétal ér véget, mindenki tartsa meg. Más időben, a pénteki napok kivételével nem kötelesek böjtölni. Sőt kényszerítő szükség esetén egyáltalában nincsenek testi böjtre kötelezve a testvérek.

Figyelmeztetem, intem és buzdítom testvéreimet a mi Urunk Jézus Krisztusban, hogy mikor a világban járnak, ne civódjanak, se „szóharcot ne folytassanak”, se másokat meg ne ítéljenek; Hanem legyenek szelídek, békességesek, szerények, nyájasok és mindenkihez illő tisztességtudással szóljanak. És ne lovagoljanak, hacsak elháríthatatlan szükség, vagy betegség nem kényszeríti őket. „Ha valamely házba bemennek, először ezt mondják: Békesség e háznak.” És a szent evangélium szerint: „minden ételből ehettek, amit eléjük adnak”.

4. Hogy pénzt ne fogadjanak el a testvérek.

Szigorúan megparancsolom az összes testvéreknek, hogy pénzt se a maguk, se pedig mások nevében semmiféle címen ne fogadjanak el. A betegek szükségleteiről, úgyszintén a többi testvérek ruházatáról egyedül az előljárók és az örök hivatottak gondoskodni. Nekik kell a helyi és időbeli viszonyok, nemkülönben az éghajlati különbségek figyelembevételével a rend lelki barátai útján minden szükséges dolgot előteremteni; azzal a hozzáadással azonban, hogy pénzt, mint mondtuk, semmi szín alatt nem szabad elfogadniok.

5. A dolgozás módjáról.

Azok a testvérek, akiknek az Úr megadta a munkálkodás kegyelmét, dolgozzanak hűségesen és odaadással, de úgy, hogy lelkük ellenségének, a henyélésnek elűzésével együtt ne oltsák ki magukban a szent áhítat és imádság szellemét, melynek végelemzésben minden más földi dolognak alá kell rendelve lennie. Munkájuk ellenértékéeként a maguk és testvéreik számára pénz kivételével minden mást elfogadhatnak, ami a test szükségleteinek kielégítésére alkalmas; és ezt mindig alázatosan s Isten szolgálóihoz és a szent szegénység követőihez illő módon tegyék.

6. Hogy a testvérek semmit se mondjanak magukénak; az alamizsnagyűjtésről és a beteg testvérekről.

A testvérek semmit se mondjanak magukénak, se házat, se földet, se más egyebet. És mint „zarándokok és jövevények”, akik szegénységben és alázatosságban szolgálnak e világon az Úrnak, menjenek bizalommal alamizsnát gyűjteni. És ne szégyelljék magukat, mert lám az Úr is szegénnyé lett érettünk a földön. Ez a fölséges szegénységnek legmélyebb értelme, mely benneteket, kedves testvéreimet, a mennyek országának örököséivé s királyaivá avatott, s mely földi kincsekben szegénnyé tett, de ugyanakkor erényekben az égig emelt. Ez legyen a ti osztályrészetek, mely elvezet benneteket az „élők földjére”. Ha ehhez teljes szívből ragaszkodtok, drágalátos testvéreim, a mi Urunk Jézus Krisztus nevéért az égvilágon semmi mást nem kívántok.

És bárhol tartózkodnak, vagy találkoznak a testvérek, egymás iránt mindig meleg családiassal viseltessenek. Az egyik tartózkodás nélkül fedje fel a másik előtt szükségét. Mert ha az anya táplálja és szereti test szerint való fiát, mennyivel inkább kell kinek-kinek szeretnie lélek szerint való testvérét. És, ha valamelyik megbetegszik közülük, a többi testvérek olyan szerénységgel forgolódjanak körülötte, mint kívánnák, hogy ő körülöttük is forgolódjanak.

7. A vétkező testvérekre kirovandó penitenciáról.

Ha valamelyik testvér a gonosz lélek incselkedéséből halálos bűnbe esik, olyan vétkek esetében, melyek alól a hozott határozatok értelmében egyedül a tartományfőnöknek áll jogában feloldozni, a bűnös köteles haladéknélkül, amilyen gyorsan csak teheti, hozzájuk fordulni. A tartományfőnökök pedig, ha áldozópapok irgalommal szabjanak rájuk penitenciát, ha pedig nem papok, más, rendbeli pap útján róják ki úgy, ahogyan Isten nevében legjobbnak látják. És nagyon vigyázzanak, hogy más bűne miatt haragra ne gerjedjenek, se fel ne induljanak, mert a harag és felindulás bennük is, meg másokban is gyengíti a szeretetet.

8. A rend egyetemes főnökének megválasztásáról és a pümkösi káptalanról.

A rend egyeteme köteles a rendtagok közül valakit egyetemes főnökké (minister generalis) és az egész rend szolgájaként megválasztani, és neki mindenben szigorúan engedelmeskedni. Ha a generális bármi okból kikapcsolódik az ügyek viteléből, utódját a tartományfőnökök és az örök válasszák meg a pümkösi káptalanon, melyen a tartományfőnökök minden körülmények közt kötelesek megjelenni, akárhová hívja össze az egyetemes főnök. A káptalant három évenként, esetleg hosszabb, vagy rövidebb időközökben tartsák meg, ahogyan a mondott egyetemes főnök jónak látja elrendelni. Ha a tartományfőnökök és örök összessége valaha úgy látná, hogy a mondott egyetemes főnök nem alkalmas többé a rend szolgálatára és a testvérek közös javának munkálására, a nevezett testvérek, akiket a választás joga megillet, kötelesek az Úr nevében új elöljárót választani. A pümkösi káptalan széteszlása után minden tartományfőnöknek és öröknek jogában áll, hogy, ha akarja és jónak látja, az év leforgása alatt örségének tagjait káptalanra hívja össze.

9. A hitszónokokról.

Egy testvér se merészeljen olyan püspök egyházmegyéjében prédikálni, aki ezt megtiltotta neki. És általában addig senki se merjen a nép előtt fellépni, amíg a rend egyetemes főnöke meg nem vizsgálja, jóváhagyásával el nem látta és a hitszónoki tisztre kifejezett megbízást nem adott neki. Arra is intem és buzdítom testvéreimet, hogy prédikációjukban „legyen jól megrostált és tiszta a beszédük”. Legyenek tekintettel a nép hasznára és épülésére s lehetőleg rövid beszédben hirdessék neki a bűnöket és az erényeket, a büntetést és a dicsőséget. Mert az Úr is rövid beszédben hirdette az igét.

10. A testvérek megfeddéséről és megjobbításáról.

Azok a testvérek, akik a többieknek elöljárói, illetve szolgái, szorgalmasan látogassák és intsék a rendtársakat, alázatosan és szeretettel feddjék meg őket, és semmi olyant ne parancsoljanak nekik, ami lelkiismeretükbe, vagy regulánkba ütközik. Azok a testvérek viszont, akik alá vannak rendelve, tartsák mindig szem előtt, hogy Istenért lemondottak saját akaratukról. Ezért szigorúan megparancsolom nekik, hogy mindabban engedelmeskedjenek elöljáróiknak, aminek megtartását ígérték és ami nem ellenkezik lelkiismeretükkel és regulánkkal.

És ha bárhol úgy látnák és éreznék a testvérek, hogy nem tudják a regula szellemét követni, jogukban áll és kötelességük is azonnal elöljáróikhoz fordulni. Az elöljárók pedig olyan szeretettel és jósággal fogadják őket és olyan nyájasan bánjanak velük, hogy azok úgy merjenek hozzájuk szólni és velük érintkezni, mint az urak szoktak szolgálkival.

Intem továbbá és buzdítom a testvéreket a mi Urunk Jézus Krisztusban, hogy óvakodjanak minden felfuvalkodottságtól, hiú dicsekvéstől, irigységtől, fösvenységtől, e világ gondjától és aggályoskodásától, megszólástól és zúgolódástól. A tudományokban járatlanok ne törjék magukat utánuk, hanem inkább azon jártassák szüntelenül eszüket, hogy mindennél előbbre való kötelességük az Úr szelleme és szent működése után áhítozni, hozzá mindig tiszta szívvel imádkozni, alázatosságot, az üldözésben és betegségben béketűrést tanúsítani és szeretni azokat, akik üldöznek, dorgálnak és feddenek bennünket. Mert íme az Úr mondja: „Szeressétek ellenségeiteket és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitekért”. „Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa”, „Aki pedig állhatatos marad mindvégig, az üdvözl”.

11. Hogy a testvérek ne lépjenek be apácázárdákba.

Szigorúan megtiltom valamennyi testvérnek, hogy asszonyokkal gyanús barátságot tartsanak, vagy tanácskozást folytassanak. És ne lépjenek be apácázárdákba, kivéve azokat, akiknek az apostoli széktől erre külön engedélyük van. És ne legyenek komái se férfiaknak, se nőknek, nehogy ebből botrány támadjon a testvérek között, vagy a testvérekkel kapcsolatban.

12. Azokról, akik a szaracénok vagy más hitetlenek közé mennek.

Ha valamelyik testvér isteni sugallatra a szaracénok, vagy más hitetlenek közé akar menni, kérjen erre engedélyt tartományfőnökétől. A tartományfőnökök pedig senki másnak ne adjanak engedélyt, hanem csak azoknak, akiket alkalmasoknak látnak a küldetésre.

Ezenfelül az engedelmesség nevében megparancsolom az előjáróknak, hogy a római Szentegyház bíborosai közül kérjenek egyet a pápa úrtól, hogy az kormányzója, védelmezője és javítója legyen a rendnek, s ezen a réven mindenkoron alattvalói és alárendeltjei maradjunk az Anyaszentegyháznak, „állhatatosak a katolikus hitben”, és kövessük a mi Urunk Jézus Krisztus szegénységét, alázatosságát és szent evangéliumát, amire erősen elköteleztük magunkat.

3. A SZENT KLÁRA NŐVÉREINEK ADOTT ÉLETFORMA

Mivel a szent evangélium szerint tökéletes élet választásával isteni sugallatra a nagy király, a mennyei Atya leányaivá és szolgálóivá szegődtek, és eljegyeztétek magatokat a Szentlélekkel, akarom, s ezennel a magam és rendtársaim nevében ígérem is, hogy éppoly szeretettel fogok rólatok gondoskodni és éppoly odaadással törődök veletek, mint övelük.

4. SZENT FERENCNEK SZENT KLÁRÁHOZ INTÉZETT VÉGAHÍVÁSA

Én, a jelentéktelen Ferenc testvér, követni akarom a mi legfőbb Urunknak, Jézus Krisztusnak és az Ő szentséges Anyjának életét és szegénységét, s ebben a szándékomban végig ki akarok tartani. És kérlek benneteket, úrnőimet, s ezt tanácsolom nektek, hogy ti is mindig ebben a szentséges életmódban és szegénységben éljete. És nagyon vigyázzatok, nehogy valakinek szavára, vagy tanácsára valaha is eltérjete tőle.

5. SZENT FERENC VÉGRENDELETE

Az Úr a következő módon mutatta meg nekem, Ferenc testvérnek, a bűnbánat útját: míg bűnökben éltem, szinte elviselhetetlennek tűnt fel előttem bélpoklosok látása. És íme, maga az Úr vezérelt közējük és én irgalmasságot cselekedtem velük. És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb elviselhetetlennek látszott számomra, egyszerre testem és lelkem mondhatatlan édességére fordult. Utána egy kevés ideig még vártam; azután elhagytam a világot.

És az Úr templomaiban olyan mély hitet öntött belém, hogy együgyűségemben ilyen szavakkal imádkoztam: „Imádunk téged, uram, Jézus Krisztus, itt és minden templomodban, melyek a földkerekségen találhatók, és áldunk téged, mivel szent kereszted által megváltottad a világot.”

Azután egyházi rendjükre való tekintettel olyan határtalan bizalmat adott nekem az Úr és ad szüntelenül papjai iránt, kik a római Szentegyház szabályai szerint élnek, hogy mégha üldöznének, akkor is csak hozzájuk menekülnék. És ha akkora bölcsességgel rendelkeznek is, mint Salamon, és szegényes papokkal találkozónék a világban, akaratuk ellenére semmiképpen sem akarnék plébániájuk területén prédikálni. Mert úgy akarom tisztelni, szeretni és becsülni őket és a többieket, mint uraimat. Nem akarom észrevenni rajtuk a bűnt, mivel Isten Fiát szemlélem bennük, s ezért uraim ők. És ezt azért teszem, mert Isten magasságbeli Fiából testi szemeimmel itt e földön semmi mást nem látok, mint szentséges testét és szentséges véré; ezt pedig ők érintik kezeikkel és másoknak is ők szolgáltatják ki. Ezért óhajtom, hogy mindenek-fölött becsüljék, tiszteljék és illő helyen őrizzék ezeket a szentséges titkokat. Ha tehát valahol Isten szent nevét és ígéit tartalmazó írást illetlen helyen találok, azonnal felemelem, és másokat is kérek, hogy emeljék fel és tegyék illő helyre azokat. Ugyanezen okból kötelesek vagyunk az összes teológusokat és általában azokat is tisztelni, akik az isteni szent ígéket hirdetik, mint akik szellemet és életet árasztanak felénk.

És miután társakat adott az Úr, senki sem mutatta meg nekem, mit kell tennem, hanem maga az Úr adta tudtomra, hogy a szent evangélium szerint kell élnem. És kevés és egyszerű szóval írásba foglaltattam ezt, a pápa úr pedig megerősítette számomra. És azok, akik ezen életmód elfogadására hozzám jöttek, mindenüket, amijük csak volt, a szegényeknek adták. És beérték kívül-belül foltozott öltönnel, övvel és alsó ruhával. Többre nem vágyakoztunk. Mi papok, a többi papok módjára végeztük a zsolozsmát, a laikusok pedig a Miatyánkot mondták. És szívesen időztem a templomokban. Egyszerű tanulatlan emberek voltunk, készek mindenkinek szolgálatára.

És én két kézzel dolgoztam és akarok tovább dolgozni. És határozottan kívánom, hogy a többi testvérek is tisztességes munkával foglalkozzanak. Akik nem tudnak dolgozni, tanuljanak meg; nem kapzsiságból, nem a munka hozadékáért, hanem példaadás kedvéért és henyélés elkerülésére. És ha munkánkért esetleg nem adnák meg az illő bért, akkor járuljunk az Úr asztalához, vagyis ajtóról-ajtóra járva kéregessünk alamizsnát.

Maga az Úr jelentette ki nekem, hogy ezt a köszöntést használjuk: „Az Úr adjon neked békességet.”

Vigyázzanak a testvérek, hogy templomokat, szegényes hajlékokat és általában minden épületet, melyet számunkra emelnek, csak abban az esetben fogadjanak el, ha azok tökéletesen megfelelnek a szent szegénység szellemének, melyre fogadalmat tettünk. És mindig csak „mint jövevények és zarándokok” lakjunk bennük.

Az engedelmisség nevében szigorúan megtiltom összes testvéreimnek, hogy akár a maguk személyében, akár mások közvetítésével a római kúriától templom, vagy valamely kolostor részére, prédikáció ürügyén, vagy éppen üldöztetésük esetén kiváltságlevelet kérjenek. Ha valahol nem fogadják be őket, menjenek más vidékre, hogy ott Isten kegyelmével bűnbánatot tartsanak.

És feltétlenül engedelmes akarok lenni a szerzet egyetemes főnökének, úgyszintén annak a guárdiánnak, akit ő jónak látott mellém rendelni. Fogolyként akarok az ő kezei közt lenni, s az ő engedélye és akarata ellenére egy lépést sem kívánok tenni, sem mást cselekedni. Mert uram ő nekem. És bár tanulatlan, beteges ember vagyok, mégis kívánom, hogy állandóan mellettem legyen egy pap, hogy a regula előírása szerint együtt végezze velem a zsolozsmát.

A többi testvérek is hasonló módon tartoznak engedelmeskedni guárdiánjaiknak és végezni a zsolozsmát úgy, ahogy a regula előírja. És ha akadnának közöttük olyanok, akik nem a regula előírásainak megfelelően végzik a zsolozsmát, vagy abba újításokat akarnak bevenni, vagy pedig nem katolikus módon élnek, az ilyeneket minden testvér az engedelmisség erejénél fogva köteles, bárhol is találja őket, a kolostorához legközelebb található őr elé vinni. És az őr az engedelmisség erejénél fogva köteles éjjel-nappal erősen őriztetni a foglyot, hogy ki ne szabadulhasson kezéből, míg csak személyesen át nem adja a tartományfőnöknek. És a tartományfőnök szintén az engedelmisség nevében köteles őt megfelelő testvérekkel éjjel-nappal őriztetni és az ostiai bíboros úr elé vitetni, aki ura, védője és fenyítője az egész szerzetnek.

És ne mondják a testvérek: ez új regula, mert ez csak emlékeztetés, intés, buzdítás, és utolsó rendelkezés akar lenni, melyet én, a jelentéktelen Ferenc testvér, azért hagyok rátok, áldott testvéreimre, hogy a regulát, melyre elköteleztük magunkat az Úrnak, jobban és a katolikus hitnek megfelelőbben tudjuk megtartani.

És az egyetemes főnöknek, úgyszintén az összes többi előjáróknak és öröknek szigorúan tilos bármit is hozzáadni ezekhez az ígékhez, vagy azokból valamit elvenni. Ellenkezőleg, kötelesek a regula mellett ezt az írást is mindig magukkal hordani. És minden káptalanon, melyet tartanak, a regula után ezt is olvassák fel. És a szent engedelmisség nevében szigorúan megtiltom összes testvéreimnek, áldozópapoknak és laikusoknak egyaránt, hogy akár a regulához, akár ezekhez a szavakhoz magyarázatokat fűzzenek és mondják: Ezt így kell érteni. Hanem amint az Úr megadta nekem, hogy egyszerűen és világosan elmondjam és papírra rögzítsem a regulát és ezeket az ígéket, azonképpen nektek is egyszerűen és magyarázat nélkül kell értelmeznetek és szent munkálkodással végiglen valósítanotok azokat.

És, ha valaki megtartja ezeket, az égben teljék be a fölséges Atya áldásával, a földön pedig teljék szeretett Fiának áldásával, a vigasztaló Szentlélekkel, az ég minden erejével és az összes szentekkel. És én, Ferenc testvér, ti kicsiny szolgátok, amennyire kitelik tőlem, kívülből megerősítem ezt a szentséges áldást.

6. A REMETESÉGBEN VALÓ ISTENES ÉLETRŐL

Azoknak, akik a remeteségben Istennek tetsző életet akarnak folytatni, hármásával, vagy legfeljebb négyesével kell tartózkodniok. Ezek közül kettő az édesanya szerepét töltsse be, s legyen nekik két, vagy legalább egy fiuk. Az előbbiek Márta, az utóbbiak Mária Magdolna életét utánozzák.

Az a kettő, aki az édesanya szerepét tölti be, Márta, a két fiú pedig Mária példáját kövesse. Legyen kolostoruk is és ebben mindegyiknek külön cellája. Ebben végezzék imádságaikat és ebben aludjanak. Mindjárt napnyugta után mondják el az aznapi Completoriumot és utána tartsanak csendet. A napi imaórákat rendszeren mondják el és Matutinumra keljenek fel; Mindenekelőtt pedig keressék „Isten országát és az ő igazságát.” A Primát rendszer időben mondják el, Tertia után megtörhetik a csendet, beszélhetnek egymással, odajárulhatnak édesanyjukhoz, és amikor jól esik nekik, szegény kis gyermekek módjára az Úristen szerelméért alamizsnát kérhetnek tőlük. Azután kellő időben mondják el a Sextát, Nonát és a Vecsernyét.

A kolostorba, melyben tartózkodnak, senki idegent ne engedjenek belépni, se ott étkezni. Azok a testvérek, akik az édesanya szerepét töltik be, gondosan tartsák magukat távol minden idegen személlyel való érintkezéstől és előljárójuk iránti engedelmségből fiaikat is tartóztassák minden idegentől, hogy így senkinek se legyen alkalmuk velük beszélni. A fiúknak tehát édesanyjukon, előljárójukon és örükön kívül, amennyiben az utóbbinak tetszik Isten áldásával meglátogatni őket, senki mással nem szabad beszélniök. A fiúk időről-időre vegyék át bizonyos időtartamra az édesanyák szerepét úgy, ahogyan közös megbeszéléssel jónak látják elrendezni. És ők is iparkodjanak gondosan és szorgalmasan megtartani a fentebb mondottakat.

SZENT FERENC LEVELEI

AZ ÖSSZES HÍVEKHEZ INTÉZETT LEVÉL

Kezdődik tiszteletre méltó atyánk, Szent Ferenc intő és buzdító írása.

Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen. Az összes keresztény híveknek, szerzeteseknek, papoknak és világiaknak, férfiaknak és nőknek és a földkerekség valamennyi lakójának Ferenc testvér, szolgáljuk és alattvalójuk, tisztelettel teljes hódolatát jelenti s igazi égi békét és az Úrban őszinte szeretetet kíván.

Mivel szolgálja vagyok mindenkinek, kötelességemnek érzem mindenkinek szolgálatára állani és az én Uramnak mennyei illatot árasztó ígét hirdetni. Mivel azonban betegségem és testi gyöngeségem miatt nem tudok minden embert külön felkeresni, elhatároztam, hogy jelen soraimmal és üzenetemmel hozom emlékeztetetekbe a mi Urunk Jézus Krisztusnak, az Atya igéjének szavait, úgyszintén a Szentléleknek szavait, melyek „Szellem és élet”.

1. Az Atya igéjéről. Az Atyának ezen méltó, szent és dicsőséges igéjéről főangyala, Szent Gábor útján maga a fölséges Atyaisten jelentette ki, hogy az égből a szentséges és dicsőséges Szűz Máriának méhébe fog leszállani. Mária méhében azután magára öltötte emberségünk és gyarlóságunk hamisítatlan hüvelyét. És bár „mindeneknél gazdagabb volt”, szent anyjával, a Boldogságos Szűzzel egyetemben mégis a szegénységet akarta vállalni.

Mikor kinszenvedése küszöbén tanítványai társaságában a húsvétot ünnepelte, „vevé a kenyeret, hálát adván megáldá és megszegé, mondván: Vegyétek és egyétek, ez az én testem. És vevén a kelyhet mondá: Ez az én vérem, az újszövetségé, mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.” Azután az Atyához imádkozott ily szavakkal: „Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár”. „És lőn az Ő verejtéke, mint a földre hulló vérnek cseppjei.” Mindazonáltal a maga akaratát aláhelyezte Atyja akaratának és ezt mondotta: „Atyám, legyen meg a te akaratod; ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te.” Az Atyának pedig az volt az akarata, hogy áldott és dicsőséges Fia, akit nekünk adott, s aki miérettünk született, a kereszt oltárán saját vérével áldozatul és engesztelésül ajánlja fel magát, nem önmagáért, „ki által mindenek lettek”, hanem a mi bűneinkért, „példát hagyván nekünk, hogy az Ő nyomdokait kövessük.” Azt akarja, hogy mindnyájan üdvözlünk általa s tiszta szívvel és tiszta testtel vegyük Őt magunkhoz. De hajh, kevesen vannak, akik venni akarják Őt, és üdvözlölni akarnak általa, pedig az Ő „igája édes és az Ő terhe könnyű.”

2. Azokról, akik nem akarják megtartani Isten parancsolatait. Akik nem akarják megízlelni, „milyen édes az Úr, s jobban szeretik a sötétséget, mint a világosságot”, vagyis akik nem akarják teljesíteni Isten parancsolatait, átok alatt vannak. Őróluk mondja a Próféta: „Átkozottak, kik parancsaitól eltérnek.” Ellenben mily boldogok és áldottak azok, akik szeretik az Istent és úgy cselekszenek, ahogyan az Úr az evangéliumban kívánja tőlük: „Szeresd a te Uradat, Istenedet, teljes szívedből és teljes lelkedből és felebarátodat, mint tenmagadat.”

3. Isten szeretetéről és tiszteletéről. Szeressük tehát Istent és imádjuk Őt tiszta szívvel és tiszta lélekkel, mert mindenekfölött ezt kívánja tőlünk. Hiszen maga mondotta: „Igazi imádói

lélekben és igazságban fogják imádni az Atyát.” Mindazoknak ugyanis, „akik imádják Őt, lélekben és igazságban kell imádniok”. Mondjunk tehát neki dicséretet és imádkozzunk éjjel-nappal: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben.” Mert „mindenkor imádkozni kell és abba bele nem fáradni.”

4. Hogy bűneinket gyónjuk meg a papoknak. Kötelesek vagyunk minden bűnünket megvallani a papnak és kezéből venni a mi Urunk Jézus Krisztus testét és véré. Mert aki nem eszi az Ő testét és nem issza az Ő véré, nem mehet be Isten országába. De méltóan egye és igya, mert „aki méltatlanul veszi, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Őr testét.” Teremjük továbbá „a bűnbánat méltó gyümölcseit.” És szeressük felebarátunkat, mint önmagunkat. Ha pedig valaki nem akarja, vagy nem tudja úgy szeretni, mint önmagát, legalább ne ártson neki, hanem tegyen vele jót.

5. Hogyan ítélkezzenek mások fölött azok, akik hatalmat nyertek. Akik bírói hatalmat nyertek mások fölött, irgalommal gyakorolják hatalmukat, mint maguk is irgalmasságot óhajtanak nyerni az Úrtól. „Mert irgalom nélküli ítélet vár azokra, akik nem cselekedtek irgalmasságot.” Legyünk tehát szeretettel és alázatossággal és alamizsnálkodjunk, mert az alamizsna megmossa a lelket a bűnök szennytől. Mert mindent elveszít az ember, amit a világon hagy: a szeretet béré. Ellenben és az alamizsnát, amit életében osztott, magával viszi, s jutalmat és méltó viszonzást nyer érte az Úrtól.

6. A lelki és a testi böjtölésről. Kötelességünk továbbá böjtölni és tartózkodni a hibáktól és bűnöktől, úgyszintén ételben és italban való dőzsöléstől, és katolikusoknak kell lennünk. Ezenkívül gyakran be kell térnünk a templomokba s tisztelnünk és becsülnünk kell a papokat, még ha mindjárt bűnösök is, nem annyira önmagukért, mint inkább hivatalukért és a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges testének és vérének szolgálatáért, melyet az oltáron ők mutatnak be, ők érintenek és ők szolgáltathatnak ki másoknak. És legyünk mindmegannyian szentül meggyőződve arról, hogy senki sem üdvözülhet, hanem az Úr szent igéi és a mi Urunk Jézus Krisztus vére által. Ezeket pedig a papok hordják ajkukon, hirdetik, illetve szolgáltatják ki; és pedig egyedül nekik kötelességük kiszolgáltatni és senki másnak. Különösen a szerzeteseknek, akik lemondottak a világról, kötelességük többet és nagyobbat művelni és mellettük „amazokat el nem hagyni.” Gyűlöljük tehát testünket hibái és vétkei miatt, mert az Úr evangéliumi ígéje szerint „minden hiba és vétke a szívből ered.”

7. Hogyan kell szeretnünk ellenségeinket és jót cselekednünk velük. „Szeressük ellenségeinket és jót tegyünk azokkal, akik gyűlölnék bennünket.” Tartsuk meg a mi Urunk Jézus Krisztus parancsait és tanácsait. Tagadjuk meg magunkat és testünket hajtsuk a szolgaság és a szent engedelmesség igájába, úgy, ahogyan ki-kí ígérte az Úrnak.

8. Hogy akit mások fölé rendelték, legyenek, mint a kisebb. Senki sem köteles másnak engedelmeskedni akkor, ha azzal hibát, vagy bűnt követ el.

Az pedig, akinek joga van engedelmisséget követelni és akit nagyobbak tartanak „legyen, mint a kisebb.” Legyen szolgája a többi testvéreknek és legyen irgalmas mindegyikkel szemben, s tegye vele azt, amit hasonló körülmények közt maga is kívánna, hogy vele tegyék. Testvére hibája miatt ne induljon ellene haragra, hanem teljes béketűréssel és alázatossággal jóakarattal intse meg és viselje el őt.

9. Hogy ne legyünk bölcsek test szerint. Ne legyünk bölcsek test szerint, se okosak, hanem inkább egyszerűek, alázatosak és tiszták. Testünket alázzuk meg és vessük meg, mert bűneink következtében mindmegannyian nyomorultak és romlottak, rútak és férgekhez hasonlók vagyunk. Az Úr mondja prófétája által: „Én pedig féreg vagyok, nem ember, embereknek csúfja, népeknek utálata.”

Sohase kíváncsozunk mások fölé kerülni, hanem inkább legyünk szolgák és „engedelmesek minden emberi teremtménynek az Istenért.” És mindazokon a férfiakon és nőkön, akik így cselekszenek és mindvégig kitartanak „megnyugszik az Úr lelke” s lakóhelyet és szállást készít bennük magának, és fiai lesznek a mennyei Atyának, akinek cselekedeteit utánozzák s egyben jegyesei, testvérei és anyja a mi Urunk Jézus Krisztusnak. Jegyesei akkor leszünk, mikor a Szentlélek által Jézus Krisztussal egyesül a hívő lélek; testvérei akkor, mikor „Atyjának akaratát teljesítjük, ki a mennyekben vagyon”, s végül anyja akkor, mikor szeretet s tiszta és őszinte lelkiismeret által tiszta szívben és lélekben hordozzuk Őt és szent cselekvéssel, melynek példaként kell mások előtt világoskodnia, világra szüljük őt.

Óh, mily dicsőséges, szent és felemelő dolog magunkénak vallani az Atyát az égben! Óh mily szent, vigasztaló és gyönyörűsége a tudat, hogy jegyesünk van az égben! Óh mily szent, kedves, jóleső, alázatos, békét árasztó, édes és szeretetre gerjesztő és mindenekfölött kíváncsú gondolat, hogy olyan testvérünk van „aki életét adta az ő juhaiért”, és aki így imádkozott érettünk Atyjához: „Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben kiket nekem adtál. Atyám, kiket a világból nekem adtál, tieid voltak és nekem adtad őket. És az ígéret, melyeket nekem adtál, átadtam nekik, és ők elfogadták és megismerték az igazságot, hogy tőled jöttem ki, és elhitték, hogy te küldöttél engem. Én őérettük könyörgök, nem a világért könyörgök. Áldd meg és szenteld meg őket. És én őérettük szentelem magamat, hogy ők is meg legyenek szentelve és egyek legyenek, amint mi egyek vagyunk. És akarom, Atyám, hogy ahol én vagyok, ők is velem legyenek, hogy lássák az én dicsőségemet a te országodban.”

10. Isten köteles dicsőítéséről. Annak, aki oly mérhetetlenül sokat állott ki érettünk, s aki oly sok jóval halmozott el bennünket és a jövőben is el fog halmozni, „minden teremtmény, mely az égben és földön, a tengerben és az örvényekben van, dicsérettel, dicsőséggel, tisztelettel és áldással” tartozik. Mert Ő a mi erőnk és bátorságunk, aki „egyedül jó”, egyedül fölséges, egyedül mindenható és csodálatra méltó, dicsőséges és egyedül szent, dicséretre méltó és áldott mindörökkön örökké. Amen.

11. A bűnbánatról és Krisztus testének vételéről. Mindazok, akik nem tartanak bűnbánatot és nem veszik magukhoz Krisztus Urunk szentséges testét és vérét, hanem ahelyett bűnt bűnre halmoznak, gonosz kívánságaik és vágyaik után járnak, tett ígéreteiket elhanyagolják, a testükkel a világnak, érzéki vágyaiknak s a mulandóság gondjainak és aggságainak élnek, az ördög mesterkedésének áldozatai és egyben fiai és cselekedeteinek utánzóik. Vakok ők, mert nem látják az igazi világosságot, a mi Urunk Jézus Krisztust. Az ilyenekben nem lakozik természetfölötti bölcsesség, mert nincsen velük Isten Fia, az Atya igazi bölcsessége. Az ilyenekre áll az Írás szava: „minden bölcsességük odalett.” Látják, világosan felismerik, tudják és cselekszik a rosszat és szándékkal elveszítik lelküket.

Óh, ti vakok, kiket ellenségeitek, ti. a test, a világ és az ördög, rászedtek, lássátok be végre, hogy a testnek fölötte igen kellemes a bűn elkövetése, de keserű Istennek szolgálata, mert az evangélium szava szerint „minden rossz, véték és bűn az emberi szívből jön” és sarjad ki. És hozzá sem ezen, sem a másvilágon semmit sem mondhattok a magatokénak. Mert vélitek

ugyan, hogy a világ múlt javait még soká élvezhetitek, de csalatkoztok, mert eljön a nap és az óra, melyre most nem gondoltok, s melynek jövetelét nem tudjátok és nem sejtitek.

12. A készületlen betegről. A test megbetegszik és a halál közeleg. Megjelennek a rokonok és barátok és mondják: rendezd dolgaiddat. És íme felesége, gyermekei, rokonai és barátai színleg nagy sírásba kezdenek. És ő körültekintve látja a sírókat s balga résztvéttől indítatva és magába mélyedve így szól: Íme, lelkemet, testemet és mindenemet a ti kezetekbe teszem le. Valóban átkozott az az ember, mivelhogy lelkét, testét és mindenét ilyen kezekre bízza és hagyja. Mert lám az Úr ezt mondja prófétája által: „Átkozott az az ember, aki emberben bízik”.

Azután gyorsan papot hívatnak. A pap kérdezi: Akarsz-e bűnbánatot tartani minden bűnödért? És ő feleli. Akarok. Akarod-e jóvátenni elkövetett bűneidet és hajlandó vagy-e azoknak, akiket megcsaltál és rászedtél, vagyonodból, tehetségedhez képest, kárpótlást nyújtani? Nem akarok - feleli Ő. Miért nem? - kérdezi a pap. Azért, mert már mindenemet rokonaim és barátaim kezébe tettem le - feleli Ő. És fokozatosan elveszíti beszélő képességét. Így múlik ki a szerencsétlen.

Tudják meg tehát mindenk, hogy bárhol és bármilyen körülmények közt elégtétel nélkül, halálos bűnben hal meg valaki, - már aki adhatott volna, de nem adott elégtételt - annak lelkét az ördög ragadja ki testéből; mégpedig olyan szorongattatás és kínok közepett, hogy arról csak annak lehet fogalma, akinek része van benne. Minden vagyon és hatalom, tudomány és bölcsesség, „amiről gondolta, hogy az övé, elvételük tőle.”

Vagyonát rokonaira és barátaira hagyta. Azok pedig elviszik és szétosztják maguk közt s a végén mondják: „Átkozott legyen a lelke: többet is adhatott és szerezhetett volna számunkra, mint amennyit szerzett.” Testét pedig megemésztik a férgek. Így tehát testét és lelkét egyaránt elveszti ebben a rövid életben, alászáll a pokolba, hol vég nélkül gyötörtetik.

ÉN, Ferenc testvér, a ti kisebb szolgátok, arra a „szeretetre, mely az Isten” és azzal a hő kívánsággal, hogy lábatokat csókolhassam, kérve-kérlek mindnyájatokat, kikhez jelen levelem eljut, hogy a benne foglalt ígéket és a mi Urunk Jézus Krisztus egyéb ígéit fogadjátok szeretettel és alázatossággal, valósítsátok jóakarattal és tartsátok meg tökéletesen. Akik nem tudnak olvasni, olvastassák fel maguknak minél gyakrabban és megvalósításának szent elhatározásával tartsák maguknál mindvégiglen, mert „az szellem és élet”. Akik pedig nem teszik ezt meg, azok az ítélet napján Krisztus bírói széke előtt fognak majd számot adni róla. Mindazokat a férfiakat és nőket, akik jóakarattal fogadják, megértik és példaadás okáért másoknak is elküldik a levelet, ha mindvégig állhatatosak maradnak, áldja meg az Atya, Fiú és Szentlélek. Amen.

AZ EGYETEMES KÁPTALANNAK SZÓLÓ LEVÉL

Boldogságos Atyánk, Szent Ferenc levele és intelme, melyet beteg korában intézett az egyetemes káptalanhoz.

A teljes Szentháromság és a szent Egység; az Atya, Fiú és Szentlélek nevében. Amen.

Valamennyi tisztelendő és nagyon szeretett testvéremnek, a kisebb testvérek szerzetes egyetemes főnökének, az én uramnak és minden utána következő egyetemes főnöknek, nemkülönben ugyanazon szerzet összes előjáróinak, öreinek és Krisztusban engedelmes

papjainak, minden egyszerű és engedelmes tagjainak, az elsőeknek épp úgy, mint az utolsóknak, Ferenc testvér, silány és esékeny emberke, a ti kicsiny szolgátok, üdvöt kíván: Abban, aki megváltott és megmosott bennünket drágalátos vérében, s kinek neve hallatára hulljatok térdre és imádjátok Őt, „félelemmel és tisztelettel”. Mert az Ő neve Jézus Krisztus, a „Magasságbelinek Fia”, aki áldott mindörökké. Amen.

Ti, az Úrnak fiai és az én testvéreim, „halljátok fületekkel szavaimat.” Hajlítsátok hozzám szívetek fülét és engedelmeskedjete az Isten Fia szavának. Tartsátok meg teljes szívvel parancsolatait és teljesítsétek be tökéletes elmével tanácsait. „Áldjátok az Urat, mert jó” és „magasztaljátok Őt tetteitekkel”. Mert azért küldött benneteket széles e világra, hogy élőszóval és cselekedettel bizonyosságot tegyetek az Ő ígéjéről és tudtára adjátok mindenkinek, hogy „kívüle nincsen más mindenható”. Maradjatok „állhatatosak a fegyelemben” és a szent engedelmisségben, és amit jó és szilárd eltökéléssel megígértetek, tartsátok is meg. „Mert mint fiakkal bánik veletek az Isten.”

1. Az Oltáriszentség iránti tiszteletéről. Lábatokat csókolva és a tőlem telhető legnagyobb szeretettel kérlek valamennyiötöket, kedves testvéreim, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges teste és vére iránt, melyben „mindenek, amik akár a földön, akár a mennyben vannak, megbékélnek és kiengesztelődnek”, amennyire csak töletek telik, a legteljesebb tisztelettel és hódolattal viseltessetek.

2. A miséről. Az Úr nevében kérem valamennyi paptestvéremet, akik vagy már kész papjai a Magasságbelinek, vagy ezután lesznek azok, illetve lenni óhajtanak, hogy mikor misemondáshoz készülnek, tisztán és tisztelettel, szent és szeplőtelen eltökéléssel mutassák be a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges testének és vérének áldozatát, nem földi haszonért, nem félelemből, vagy emberi tekintetből, mintha „az emberek tetszését keresnék.” Ezért, amennyire a Magasságbeli kegyelme engedi, minden akarat Istenre irányuljon, s egyedül neki, a Magasságbelinek kívánjunk tetszeni, mert a szentmisében egyedül Ő munkálkodik úgy, ahogyan neki tetszik. Hiszen Ő maga mondja: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”. Aki másként jár el, az Júdás módjára áruló lesz s „vétkszik az Úr teste és vére ellen.”

Emlékezzetek rá, paptestvéreim, hogy Mózes törvényéről írva vagyon, hogy akik csak külsőleg, testileg is vétettek ellene, azok „az Úr ítéletéből irgalom nélkül meghaltak.” Mennyivel nagyobb és súlyosabb büntetésre tartjátok méltónak „azt, aki lábbal tapossa az Isten Fiát és tisztátalannak tartja a szövetség vérét, mely által megszenteltetett és kigúnyolja a kegyelem lelkét”. Mert mindannyiszor megveti, beszennyezi és lábbal tiporja az ember Isten Bárányát, valahányszor az Apostol szava szerint nem különbözteti meg és nem választja külön Krisztus szent kenyerét egyéb eledelektől, vagy dolgoktól; vagy mikor méltatlanul veszi, vagy ha méltó is volna rá, hiú módon és méltatlanul eszi, márpedig az Úr ezt mondja prófétája által: „Átkozott, ki az Úr művét hanyagul végzi.” Azokat a papokat tehát, akik nem akarják ezt szívükre venni, megvetéssel sújtja. Mert maga mondja: „Átokká változtatom áldástokat.”

Halljátok csak, testvéreim! Ha a Boldogságos Szűz Máriát, érdemeinek megfelelően olyan nagy tisztelettel övezzük, mivel Őt szentséges méhében hordozta, ha Keresztelő Szent János beléremegett és nem merte megérinteni Isten szent fejét, ha külön tiszteletben részesítjük a sírt, melyben egy ideig nyugodott, hát akkor milyen szentnek, igaznak és méltónak kell lenni annak, aki már nem a halandót, hanem az örökké élő és megdicsőültet „kit az angyalok látni kívánnak” érinti kezével, fogadja magához ajkával és szívével és nyújtja vételre másoknak?

Vegyétek észbe méltóságtokat paptestvéreim, és „szentek legyetek, mert Ő szent.” És mivel ezen titok címén mindenki más fölött megtisztelt benneteket az Úristen, azonképpen ti is mindenki másnál jobban szeressétek, tiszteljétek és becsüljétek Őt. Nagy nyomorúság és szájalomra méltó gyalóság, hogy bár olyan közel tudjátok Őt magatokhoz, mégis más dolgokkal törődtek a világon. Rettegjen minden ember, reszkessen az egész világ és örömtől repessen az ég, midőn az oltáron a pap kezében nyugszik Krisztus, az élő Isten Fia. Óh csodálatra méltó nagyság és bámulandó leereszkedés! Óh fölséges alázatosság! Óh alázatos fölség, hogy a mindenség ura, Isten és az Isten Fia annyira megalázta magát, hogy üdvösségünkért a kenyér szerény színe alá rejtőzött! Lássátok meg, testvéreim, Isten alázatosságát és „öntétek ki szíveteket előtte”. „Alázzátok meg magatokat, hogy felmagasztaltassatok általa.” Semmit se tartsatok tehát vissza magatokból, hogy egészen magához fogadjon benneteket. Az, aki egészen odaadja magát értetek.

3. Hogy naponkint csak egy misét mondjanak. Intem és buzdítom tehát testvéreimet az Úrban, hogy kolostoraikban a római Egyház szokásának megfelelően naponkint csak egy misét mondjanak. Ha pedig több pap van egyhelyütt, az egyik Isten iránti szeretetből elégedjék meg a másik miséjének meghallgatásával. Hiszen az Úr Jézus Krisztus elég hatalmas hozzá, hogy a jelenlévőket és távollevőket, ha méltók rá, egyformán eltöltse kegyelmével. Mert íme, bár látszatra többhelyütt van, mégis osztatlan marad és nem szenved semmi fogyatkozást, hanem egyes-egyedül működik mindenütt, ahol jónak látja, az Atya Úristennel és a Szentlélekkel egyetemben mindörökkön örökké. Amen.

4. Az isteni ígék iránti tiszteletéről. Mivel mindenki „aki Istentől van, Isten ígéit hallgatja”, nekünk, akik különösképpen az isteni szolgálatra vagyunk szentelve, nem szabad megelégednünk Isten ígéjének hallgatásával és valósításával, hanem ezen felül Teremtőnk nagyságának és egyben tőle való függésünknek kimutatására kötelességünk a szent edényeket és az istentiszteleti könyveket, melyek szent ígéit tartalmazzák, gondosan őrizni.

Ezért tehát intem és Krisztusban biztatom testvéreimet, hogy ha valahol Isten ígéit tartalmazó írásokat találnak, tőlük telhető legnagyobb tisztelettel nyúljanak utánuk és, ha nincsenek jól eltelve, vagy éppen darabokra tépve tiszteletlenül hevernek az útfélen, ha csak tehetik, szedjék össze őket gondosan és tegyék biztos helyre. Ily módon tiszteljék meg az Urat beszédeiben, aki valamikor mondotta azokat. Mert „sok dolog szentté lesz Isten ígéje által” és az Oltáriszentség is Krisztus szavainak erejével létesül.

5. Bűnvallomás. Gyónom minden bűnömet az Atya-, Fiú- és Szentlélekistennek, a mindenkoron Boldogságos Szűz Máriának, az ég és föld minden szentjeinek és neked Illés testvérnek, szerzetünk egyetemes főnökének, mint az én tiszteletre méltó uramnak, úgyszintén szerzetünk áldozópapjainak és az összes áldott testvéreimnek. Sokban és súlyosan vétettem, különösen, mivel a regulát, melyre ígéretet tettem az Úrnak, nem tartottam meg és a zsolozsmát részben hanyagságból, részben betegség okáért, részben pedig tudatlanságom és együgyűségem miatt nem úgy mondtam el, ahogyan a regula előírja.

6. A reguláról s a zsolozsma végzésének és a testvérek éneklésének módjáról. Legjobb lehetőségem szerint mindenre kérem tehát Illést testvért, szerzetünk egyetemes főnökét, az én uramat, hogy mindenkivel hiánytalanul tartassa meg a regulát s legyen rá gondja, hogy a papok áhítattal végezzék Isten színe előtt a zsolozsmát. Ezenközben ne annyira a hang zengzetességére, mint inkább az elme összeszedettségére ügyeljenek. Énekük legyen

összhangban elméjükkel, elméjük pedig Istennel s inkább szívük tisztaságával igyekezzenek engesztelni Istent, semmint hangjuk pajzán csapongásával csiklandani a nép fülét.

Én a magam részéről ígérem, hogy Isten kegyelmével mindezt szigorúan megtartom és a velem levő testvérekre is áthagyományozom, hogy a zsolozsma és a regula egyéb rendelkezései tekintetében szintén megtartsák.

Ha pedig valaki a testvérek közül nem akarná ezeket megtartani, azt sem katolikusnak, sem testvéremnek nem ismerem el. Az ilyeneket látni sem kívánom, még kevésbé szóba állni velük, amíg csak bűnbánatot nem tartanak. Ezt mondom azokról is, akik a szerzetesi fegyelem megcsúfolásával szanaszét csatangolnak a világban. Lám, a mi Urunk Jézus Krisztus azért áldozta fel életét, hogy ne vétsen a szentséges Atyja iránti engedelmesség ellen.

Én, Ferenc testvér, haszontalan emberke és méltatlan teremtménye az Úristennek, az Úr Jézus Krisztus nevében meghagyom Illés testvérnek, szerzetünk egyetemes főnökének és az utána következő generálisoknak, úgyszint az összes mostani és leendő öröknek és a testvérek guárdiánjainak, hogy ezt az írást maguknál tartsák, a benne foglaltakat gyakorolják és őrizzék gondosan. És kérve-kérem őket, hogy amiket megírtam benne, azt gondosan őrizzék és szorgalmasan tartsák meg a mindenható Isten tetszése szerint most és mindenkor, amíg csak a világ áll.

Legyetek áldottak az Úrtól, akik megteszitek ezeket és maradjon veletek az Úr mindörökre. Amen.

Könyörgés. Mindenható, örök, igazságos és könyörülő Isten, add meg nekünk, nyomorúságos embereknek, hogy éretted mindig azt tegyünk, amiről tudjuk, hogy megfelel akaratomnak és mindig azt akarjuk, ami neked tetszik, hogy így bensőleg megtisztítva és felvilágosítva és a Szentlélek tüztől felgyullasztva nyomába szegődhessünk a te Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak és kizárólag a te kegyelmedből eljuthassunk hozzád, Fölséges Urunk, ki a tökéletes Háromságban és az egyszerű Egységben élsz és uralkodol és dicsőségben ragyogsz mindenható Istenünk. Mindörökké. Amen.

LEVÉL EGY ELÖLJÁRÓHOZ AZ 1223. ÉVBŐL

N. előljáró testvérnek. Az Úr áldjon meg téged.

Amennyire csak kitellik tőlem, szívesen beszélek lelked ügyéről. Mindent, ami akadályoz az Úristen szeretésében, úgyszintén minden embert, testvéreket és idegeneket, akik akadékot gördítenek utadba, mégha mindjárt tetteleg bántalmaznak is, mindezt kegyelem gyanánt kell felfognod. Így cselekedjél és ne másként. Tedd ezt az Úristen iránti és irántam való szeretetből, mert biztosan tudom, hogy ez az igazi engedelmesség; és szeresd azokat, akik ezeket teszik neked, és ne kívánj nekik semmi mást, mint amit az Úr neked ad. Abban álljon szereteted, hogy azt kívánd nekik, legyenek jobb keresztények. És ez többet jelentsen számodra, mint a remeteélet.

Abból akarom megismerni, szeretted-e igazán az Urat és engem, az Ő szolgáját és a tiédet, hogy képes vagy-e a következők megtételére: ha valamely testvér, bármily súlyosan vétkezett, irgalomért fordul hozzád, soha és semmi körülmények közt ne legyen kénytelen irgalom nélkül távozni szemed elől. Sőt ellenkezőleg, ha nem kér irgalmat, neked magadnak kell tudakolnod tőle, nem kíván-e irgalmasságot nyerni. És, ha utána ezerszer kerül szemed elé, szeresd őt jobban, mint engem; szeresd azért, hogy ezzel az Úrhoz vonzzad őt. Légy mindig

könyörületes az ilyen emberekhez. Alkalomadtán közöld a guárdiánokkal is, hogy eltökélt szándékod így cselekedni.

A regula azon fejezeteiből, melyek a halálos bűnökről szólnak, az Úr segítségével a pünkösdi káptalanon, ha a testvérek is jónak látják, egy ilyen fejezetet szándékozunk összeállítani.

Ha valamelyik testvér az ördög incselkedésére halálos bűnt követ el, az engedelmesség erejénél fogva köteles azon nyomban guárdiánjához fordulni. És a többi testvérek, akik tudnak bűnéről, ne szégyenítsék meg őt, se le ne nézzék, hanem ellenkezőleg nagy könyörülettel legyenek iránta és bűnét tartsák teljes titokban. Mert „nem szükséges az orvos az egészségeseknek, hanem a betegeknek.” Ugyancsak az engedelmesség erejénél fogva kötelesek őt egy útitárs kíséretében az ör színe elé kísérni. Az ör pedig olyan könyörülettel bánjék vele, mint hasonló esetben maga is kívánná, hogy bánjanak vele. Ha bocsánatos bűnbe esik valaki, gyónjék meg paptestvérenek; ha pedig nincs kéznél pap, gyónjék meg valamelyik rendtársánál arra az időre, míg pap kerül elő és megadja a törvényes feloldozást. A laikus gyóntatónak nincs hatalma más penitencia kiadására, mint erre: „Menj és ne vétkezzél.” Ezt az írást, hogy jobban megtartható legyen, őrizd magadnál pünkösdig. Akkor testvéreiddel egyetemben itt léssz. És ezt és még sok minden mást, amik hiányosan vannak benne a regulában, az Úristen segítségével igyekezzél megtartani.

LEVÉL A NÉPEK VEZETŐIHÖZ

Az összes polgármestereknek és konzuloknak, bírának és a földkerekség összes vezetőinek, nemkülönbén mindazoknak, akikhez eljut ez a levél, Ferenc testvér, az Úristenben a ti kicsiny és megvetésre méltó szolgátok, mindnyájatoknak üdvösséget és békét kíván.

Vegyétek fontolóra és tartsátok szem előtt, hogy „közeledik a halál napja.” A tőlem telhető legnagyobb tisztelettel kérlek tehát benneteket, hogy a világ gondjai és aggságai miatt, melyek körülvesznek benneteket, meg ne feledkezzetek az Úrról és le ne térjetez parancsainak ösvényéről. Mert mindazok, akik elfeledkeznek róla és „eltérnek parancsaitól, átkozottak”. Az ilyeneket Ő is feledésnek adja. És, ha rájuk köszönt a halál napja, mindenük „amiről gondolták, hogy az övék, elvételük tőlük.” És minél bölcsebbek és hatalmasabbak voltak a világban, „annál keményebb fenyítés vár rájuk a pokolban”.

Ezért nyomatékosan lelketekre kötöm nektek, az én uraimnak, hogy félretéve minden gondot és örlődést, rája való szent emlékezéssel ájtatosan vegyétek a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges testét és véré. És igyekezzetek a rátok bízott népben olyan nagy tiszteletet ébreszteni az Úr iránt, hogy esténként hírvívő útján, vagy más módon adott jelre az egész lakosság dicséretet zengedezzen és hálát adjon a mindenható Úristennek. És ha nem teszitek ezt meg, vegyétek tudomásul, hogy az ítélet napján a ti Uratok, Istenetek, Jézus Krisztus színe előtt kell majd számot adnotok róla. Akik pedig maguknál tartják és követik ezt az írást, azok biztosan számíthatnak az Úristen áldására.

LEVÉL AZ ÖSSZES ŐRÖKHÖZ

A kisebb testvérek összes őreinek, akikhez eljut e levél, Ferenc testvér, az Úristenben a ti kicsiny szolgátok, üdvösséget kíván az ég és föld új jeleivel, melyek nagyok és fölségesek ugyan az Úr szemében, de sok szerzetes és más ember mégis kevésbé veszi őket.

Nagyobb buzgósággal, mintha magamról volna szó, kérlek benneteket, hogy amennyiben illőnek és helyénvalónak találjátok, kérjétek meg nagy alázatossággal az áldozópapokat, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges testét és véré, úgyszintén a szent neveket és az Ő írott igéit, melyek az átváltozást eszközlik, mindennél nagyobb tiszteletben tartsák. A kelyheket, korporálékat, oltárdíszeket és általában mindent, ami hozzátartozik az áldozat bemutatásához, drága kincs gyanánt becsüljék. Ha tehát valahol túlságosan szegényesen van elhelyezve az Úr drágalátos teste, az Egyház előírásának megfelelően vigyék át más, fényesen ékesített helyre és gondosan zárják el. Ugyanígy mély tisztelettel hordozzák és nagy körültekintéssel szolgáltassák ki másoknak.

Hasonlóképpen, ha bárhol illetlen helyen találják a szent neveket és az Úr írott igéit, gondosan szedjék fel és megfelelő helyen helyezzék őket biztonságba.

És minden prédikációban, melyet mondtok, intsetek bűnbánatra a népet és figyelmeztessétek, hogy az Úr drágalátos testének és vérének vétele nélkül senki sem üdvözülhet. És amikor az oltáron a pap bemutatja az áldozatot, vagy máshova viszi a szentséget, minden ember boruljon térdre és úgy zengje az élő és igaz Úristen dicséretét, dicsőségét és tiszteletét.

És olyan nyomatékkal hirdessétek és prédikáljátok az Ő dicsőségét minden népeknek, hogy minden órában és a harangok szavának minden megcsendülésére az egész földkerekségen minden nép dicséretes hálaadást zengjen a mindenható Istennek.

És mindazon örtestvéreim, akikhez jelen írásom eljut, ha lemásolják és maguknál tartják azt, s ezenfelül azon testvérek részére is, akik szónoki és előjárói tisztséget töltenek be, lemásoltatják és a benne foglaltakat mindvégig hirdetik, biztosak lehetnek az Úristen áldásának, úgyszintén az enyémnek elnyeréséről. És mindez legyen nekik az igazi és szent engedelmesség érdeméért.

LEVÉL LEÓ TESTVÉRHEZ

Leó testvér, a te Ferenc testvéred üdvöt és békét kíván.

Úgy beszélek hozzád, fiam, mint az édesanya szokott; mert mindazt, amit az úton beszéltünk, röviden egy szóba és tanácsba foglalhatom össze, - és ha újból hozzám kellene fordulnod tanácsért, akkor is csak ezt tanácsolhatnám: Ha az Úristen tetszésének keresésében s az Ő nyomdokának és szegénységének követésében bármilyen út célravezetőbbnek látszik előtted, az Úristen áldásával és az én engedelmemmel válaszd azt. És ha lelked békéjéért, vagy más vigasztalásért szükségét éreznéd, hogy megint hozzám jöjj, csak jöjj, Leóm.

JACOPONE DA TODI
(JACOBUS TUDERZ DE BENEDICTIS)
(1220-1306)

BÚNBÁNAT

Istenem, ölj meg inkább,
hogyszem könnyed fakasszam;
hasadjon meg e rosszban
megrögzött szív, esengek.

Uram, ugyan hiába
voltál Te hozzám kedves:
gonoszság ím a hála,
amellyel megkövezlek!
Méltó, hogy végét vessed
lázadó életemnek.

Jobb, hogyha engem ölsz meg,
mintsem Te légy a bántott:
javulnom, lám, nem ízlett,
sőt inkább rosszra vágyok;
ítéld el, Uram, mármost,
ki számkivetve senyved.

Ítéletem azon kezd,dd,
hogy egészségem vesszen:
testem erejét vond meg,
kényére ne tehessen;
mert valameddig frissen
járt-kelt, csak bűne erjedt.

Tégy minden szívet zorddá,
hogy engemet ne szánjon:
kedvem nekem se volt rá,
hogy a beteget szánjam;
rabold el vidámságom:
útban ne énekeljek.
Aki él, fogjon össze
s bosszúját töltse rajtam,
ki hogy törvényed kötne
úton-félen sokalltam;
megtorlásul tiporjon
rajtam mindenki egyet.

Nem könnyít meg a könny sem,
melyet Éretted sírok;
Tőled megfosztva, könnyben
enyhülni úgyse bírok. -
Szívem, miképpen bírod,
mely széjjelzúz, e terhet?

Avagy miképpen bírod
így cserbenhagyni társad,
akit szerelme kínozt,
míg tégedet a bánat!
Most bűne miatt bágyad,
s nem bízik, csak tebenned.

FRATE RANALDO HALÁLÁRA
Frate Ranaldo, dove se'andanto?
(XVII. lauda)

Fra Ranaldo, hol lebzelsz te,
végnélküli viták bölcse?

Fra Ranaldo, mondd meg, kérlek,
mely sors lett az osztályrészed:
dicsőség vagy pokol-fészek -,
Isten vélem nem közölte.

Tudom legjobb tudomással,
halni tértél megadással:
búcsúzván bűnvallomással,
vétked a pap eltörölte.
Ímmár az a kérdés éle:
valósággal megtértél-e?
Mert e kívül semmiféle
Ír nincs, mely a bűnt törölje.

Beléptél az iskolába,
hol az Igazság magába
minden szavad veszi számba,
vágyad teszi serpenyőre.

Bementél Collestattébe,
amit tettél, jut napfényre:
írást tartanak elédbe,
rossz- és jótettel kitöltve.

Szofizmák ott nem használnak,
szillogizmus meg nem állhat,
próza és vers ingyen fárad,
hogyan az igazat megdöntse.

Párizsban, nagy dicsőségben,
doktorrá tettek jó pénzen;
mostan mindenek fejében
elástak a sírgödörbe.

Gyanakszom, a nagy tisztelet
hamar feledtette veled,
hogyan kicsinyke vagy szerfelett,
földönfutó szerzeteske.

Kétkedek a jutalomban,
min adósság százszoros van;
s te nem róttad le szorgosan,
mit az Úr szabott fejedre.

A TÜRELMETLENSÉGRŐL

Assai me sforzo a guadagnare...

Érték érdemet szerezni,
csak ne hagynám füstbe menni.

Jámbor voltam én ugyancsak,
törtem magam érte éjt s nap;
úgy őriztem meg viszontag:
nem maradt belőle semmi.

Szorgoskodtam olvasásban,
izzadtam az imádságban,
mostoha időket álltam
s szerettem irgalmat tenni.

Szótfogadni meg nem szüntem,
szegénységet, kint eltértem,
készörömest éltem szűzen:
szűk erőmből telvén ennyi.

Sok éhséget elviseltem,
fagyot és hőt elszíveltem;
úttalan utakra keltem
zarándokként vezekelni.

Korán futok zsolozsmára
Isten szent szolgálatára,
reggel, délben, vesperára;
későn térek csak pihenni.

Ám egyetlen sértő szóra
fölrázok, mint nyíl ha fűrna:
nyelvem legott lángot fújna,
s kedvem támad ölre menni.

Láthatjátok, mit szereztem,
milyen gazdag, kényes lettem!
egy szóra felszisszenek, s nem
tudok érte megengedni.

PÁRBESZÉD
melyben földi vándorlása okáról
faggatják Krisztust az angyalok
O Christo onnipotente...
(XL. lauda)

- Ó mindenható Krisztus,
el-ki hová vonultál?
S mivégre vándoroltál
zarándokként, magadban?

Módfelett megcsodáljuk
különös vándorlásod:
főnséges személyedben
magad mily útra szánod!
Eddig nem volt szokásod
kedved lenni kínokban.

- Isten döntötte így el,
ki megfontolva tervez,
hogy világgá induljak
az elfajult emberhez
s, hűn ősi szerelmemhez,
családunkba fogadjam.

- Vajjon kellesz-e néki,
kiért fáradni készülsz?
Elmenekült előled,
(ő bánja! nem te sérülsz):
adója tengerébül
törlesztteni tudatlan.

- Én minden adósságát
búsásan megtérítem;
Istent az emberekkel
azonmód megbékítem,
addig munkálva, míglen
békéjük bonthatatlan.

- Hogyan békíted össze
Istent a korcs emberrel?
Ez Isten akar lenni,
az kezes embert kedvel:
oly viszály támad ezzel,
mely csillapíthatatlan.

- Ha emberséget öltök,
meglesz az ember vágya:
mint ember pedig hajlok
Istennek igájába:
mindkettőt - vigaszára -
egyesítem magamban.

- Imhol, ki jönni készülsz,
mi úton-módon jössz el?
Jó tudniok felőle:
tudasd az emberekkel!
lássák, mily gyógyszerekkel
gyógyítasz csalhatatlan.

- Tudattam velük immár:
jöjjenek Iskolámba!
isteni bölcsességet
közölni szívem vágya:
kiváltképp azt kívánva,
hogy őket oktatgassam.

- Előbb az iskoláról
nyilatkozzál, ha tetszik,
ahová jární fognak,
s mely hajlékodnak tetszik:
szólj, s ki oda igyekszik,
könnyebben rája bukkan.

- Hajlékom neve - hírrel
hirdessétek -: *alázat*;
aki csak jönni óhajt,
bizonynal rám találhat;
árát fáradságának
megadom múlhatatlan.
Tudasd végül, miféle
mesterséget tanítasz:
tőlünk üzend világgá,
hogy olvassák a vigaszt;
s jöjjön akit szólítasz,
mindenfelől, csapatban.

- Nos, *szeretni* tanítok,
ez az én mesterségem;
ki tőlem eltanulja,
Istennek társa lészen,
s ha nem hibáz eszében,
élvezi fogyhatatlan.

- S vajon, ha könyve nincsen,
hogyan tudhat tanulni?
(Sose láttam ily könyvet,
bár egyet is, árulni!)
Mentséget fog koholni
ebből, vitathatatlan.

- Vagyok az Élet könyve,
jelölve hét pecséttel,
s kinek én azt kitárom,
benn öt jelet ismér fel,
vereslőt piros vérrel:
s tanulhat holtaiglan.

- Ám úgy lehet, e könyvnek
fogas a szerkesztése,
s ki nem járatos benne,
nincs mód rá, hogy megértse:
csak áll az együgyűcske
tanácstalan s riadtan.

- Sőt! minden kisdiák, ha
konyít az olvasáshoz,
forgatván ezt a könyvet,
(s értelme iskolázott):
lel benne elefántot
s csengős bárányt legottan.

A MEGBÉKÉLT LELKIISMERETRŐL *O coscienza mia...*

Lelkiismeretem, barátom,
nékem mily nagy nyugalmat ádsz most:
eleddig ez nem volt szokásod,
mióta csak eszemmel élek.

Mert mióta eszemmel élek,
lefolyt időm minden szakában
csak rágton-rágtál, mint a féreg,
élvén velem örök viszályban;
nem vádolhatlak tompasággal,
mindenkor ellenem morogtál,
minden tettemre vicsorogtál,
bármily rejtve esett is épp meg.

Noha belátom, méltán
sújt engem büntetésed:
felfedted titkos vétkem,
mely okozta szökésed;
kemény igaztevéseid
taszított magányomba.

Megszűnt a könyörület,
mely egykoron vendégelt.
Milyen zár reteszelte
előlem el az Édent?
Rút érzéketlenségem
tartja eltorlaszolta.

Látom: kár itt a sírás,
sóhajtás, könnyörgések;
nem használ olvasás sem,
hogymagamra eszméljek;
szólni hiú kísérlet
arról, mi szívem nyomja.

Szólni hiú kísérlet,
gondolni képtelenség:
a Vég a kín küszöbjén
megtorpan, által nem lép,
mert nagyobb tengereknél
kínszenvedésem pokla.

Ha akadna halandó,
ki ezt csupán megsejtse:
nem állná meg anélkül,
sűrű könnyét hogy ejtse.
Uram, pörén ne ejts Te
ellenséges marokba.

Megyek, mint Uriás ment
puszta kézzel csatába:
tudom, ott kell pusztuljak
tusakodván hiába;
és senkitől se szánva
halok meg eltapodva.

Vagy hol van az a fegyver,
amellyel magam védjem,
és sorjában lebírom
temérdek ellenségem?
Gonosz utakra tértem
Sámsonként, gúzsba fonva.

Látom, kegy volt ez is csak,
mert szerelemre szított;
elnézted lázadásom,
hogyan Hozzád visszasírok:
de szíved nem hajlítod
kitartó ostromomra.

Elindulok, Uram, hát
keresvén születésed,
szemlélni kezdem immár
keserves szenvedésed;
nem érzek benne mézet:
szerelmem dér tarolta.

Saját gyötrelmem láttán
legottan ráz a sírás;
de ez a sírás száraz,
szívetfojtó szorítás.
Van-e Kívüled ím más,
ki így kegyetlen volna?

A HAMIS SZERETETRŐL

Vorria trovare chi ama...

Van-é szeretni ember?
Magát szeretni: tenger.

Ugy véltem, hódolóm van;
tapasztalom: csalódtam,
felismervén, valóban
mi indítja, ha kedvel.

Nem engem szeret, ám csak
amit énrajtam láthat.
Szemügyre véve: látszat
csupán, hogy engem kedvel.

Ha úr vagyok, kegyelmes:
minden belém szerelmes;
mihelyt hatalmam elvesz,
néznek rám sanda szemmel.

Vagyonomért szeretnek,
énrám ügyet se vetnek;
ám aki így szeretget,
igencsak balga ember.

Nemesség mit se számít,
ha pénztelenül jár itt:
világ csúfjára válik,
úgy nézem könnyűszerrel.
Kit szolgahad kíséret,
csatlósa van tömérdek;
de útjából kitérnek,
fénye ha fogyni kezd el.

Szeret mindenki, főleg
míg hasznot húz belőled;
egyéb nem telve tőled,
legottan elhíresztel.

Kit kényeztet a sorsa,
támad barátja sorra;
fordulván napja zordra,
szöknek előle renddel.

Hamis kegy, ó, kimélj meg,
szívem már ne kísérted!
Uramhoz visszatérek,
Ki sohasem felejt el.

Fordította: Városi István